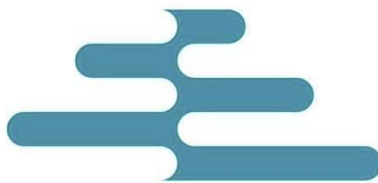

NACRT

**IZVJEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA DETALJNI
URBANISTIČKI PLAN "VELIKI PIJESAK", OPŠTINA BAR**

OBRADIVAČ:

e n t a s i s

Podgorica, Jul, 2020.

Predmet izrade:

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar

Naručilac izrade:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Nosilac izrade.

ENTASIS Podgorica

Učesnici u izradi:

1. dr arh. Miroslava Vujadinović, dipl.ing.
2. Dina Skarep, dipl.ing. hidrogeologije
3. Vasilije Gazivoda, dipl.ing.dradj.

SADRŽAJ

UVOD	6
I KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA	
1.1. PRAVNI I PLANSKI OSNOV, SADRŽAJI I CILJEVI PLANA	7
1.1.1. Pravni osnov	
1.1.2. Planski osnov	
1.1.3. Ciljevi izrade planskog dokumenta	
1.2. KONCEPT PLANSKOG RJEŠENJA	8
1.2.1. Obuhvat i granice plana Stvorene karakteristike	
1.2.2. Koncept plana	
1.2.3. Planirane namjene	
1.2.4. Urbanistički pokazatelji planiranog stanja	
1.2.5. Sprovođenje planskog dokumenta	
1.2.6. Mjere zaštite životne sredine	
1.2.7. Supra i infrastruktura	
1.3. KONTAKTNA PODRUČJA, USLOVI JAVNIH PREDUZEĆA, USTANOVA I DRUGIH INSTITUCIJA	15
1.3.1. Kontaktna područja	
1.3.2. Uslovi nadležnih javnih komunalnih preduzeća, ustanova i drugih institucija	
II OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽIVOTNE SREDINE I NJENOG MOGUĆEG RAZVOJA, UKOLIKO SE PLAN NE REALIZUJE	17
2.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ	
2.2 PRIRODNO – GEOGRAFSKE ODLIKE	
2.2.1 Morfološke karakteristike	
2.3 Pedološke karakteristika	
2.4 Hidrogeološke karakteristike	
2.5 Inženjersko-geološke karakteristike	
2.6 Seizmičnost	
2.7 Klimatske karakteristike	
2.8 Flora	
2.9 Fauna	
2.10 Vodeni ekosistemi	
2.11 Analiza područja koja su zaštićena	
2.11.1 Zaštita prirode	
2.12 Pejzažne vrijednosti	
2.12.1 Predjeli	
2.13 Nepokretna kulturna dobra	
2.14 Kvalitet vazduha	
2.15 Kvalitet zemljišta	
2.16 Kvalitet voda	
2.17 Buka	

III IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA25

IV POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U VEZI SA PLANOM, UKLJUČUJUĆI NAROČITO ONE KOJE SE ODOSE NA OBLASTI KOJE SU POSEBNO ZNAČAJNE ZA ŽIVOTNU SREDINU, KAO ŠTO SU STANIŠTA DIVLJEG BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA SA ASPEKTA NJIHOVOG OČUVANJA, POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA, NACIONALNI PARKOVI26

V OPŠTI I POSEBNI CILJEVI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE USTANOVljeni NA DRŽAVNOM ILI MEDJUNARODNOM NIVOU KOJI SU OD ZNAČAJA ZA PLAN I NAČIN NA KOJI SU OVI CILJEVI, KAO I SVI OSTALI ASPEKTI OD ZNAČAJA ZA ŽIVOTNU SREDINU, BILI UZETI U RAZMATRANJE U PROCESU PRIPREME28

- 5.1 Opšti ciljevi zaštite životne sredine
- 5.2 Posebni ciljevi (ciljani rezultati) zaštite životne sredine
- 5.3 Metodologija, kriterijumi i indikatori

VI PROCJENA MOGUĆIH UTICAJA /MOGUĆE ZNAČAJNE POSLJEDICE PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, UKLJUČUJUĆI FAKTORE KAO ŠTO SU: BIOLOŠKA RAZNOVRNOST, STANOVNIŠTVO, FAUNA, FLORA, ZEMLJIŠTE, VODA, VAZDUH, KLIMATSKI ČINIOCI KOJI UTIČU NA KLIMATSKJE PROMJENE, MATERIJALNI RESURSI, KULTURNO NASLIJEDJE, UKLJUČUJUĆI ARHITEKTONSKO I ARHEOLOŠKO NASLJEĐE, PEJZAŽ I MEĐUSOBNI ODNOS OVIH FAKTORA35

- 6.1 Uticaji Plana na životnu sredinu
- 6.2 Evaluacija karakteristika i značaja uticaja
- 6.3 Kumulativni i sinergetski efekti
- 6.4 Rezime uticaja planskih rješenja

VII MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (PREDVIĐENE U CILJU SPRIJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, DO KOJIH DOVODI REALIZACIJA PLANA.....41

- 7.1 Opšte mjere zaštite
 - 7.1.1 Mjere ublažavanja uticaja na vazduh
 - 7.1.2 Mjere ublažavanja uticaja na vode
 - 7.1.3 Mjere ublažavanja uticaja na zemljište
 - 7.1.4 Zaštita od buke
 - 7.1.5 Mjere ublažavanja uticaja na pejzaž
 - 7.1.6 Mjere ublažavanja uticaja na floru I faunu
 - 7.1.7 Mjere ublažavanja uticaja na morski ekosistem
 - 7.1.8 Mjere upravljanja otpadom
 - 7.1.9 Mjere ublažavanja uticaja buke
 - 7.1.10 Posebne mjere zaštite životne sredine

VIII PRIKAZ MOGUĆIH ZNAČAJNIJIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA.....47

IX PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH RJEŠENJA	47
X OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE, UKLJUČUJUĆI I ZDRAVLJE LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)	48
XI ZAKLJUČAK	49
XII REZIME	50

UVOD

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu je jedan od alata koji se koristi u cilju obezbjeđenja održivog razvoja. Ovo je postupak u kojem se razmatraju politike, planovi i programi kako bi se utvrdilo da li će primjena tih politika, planova i programa uticati na životnu sredinu, kako bi se još na većem nivou odlučivanja izbjegli negativni uticaji. Postupak Strateške procjene započinje u ranoj fazi izrade politika, planova ili programa dok su idejna rješenja u fazi razrade.

Postupak, u pravilu, uključuje analizu mogućih uticaja na životnu sredinu, njihovo prikazivanje u Izveštaju o strateškoj procjeni, te sprovođenje postupka konsultovanja javnosti o načinjenoj Strateškoj procjeni. Nadalje, pri donošenju konačne odluke o prihvatanju razvojnog dokumenta postupak osigurava da se uzmu u obzir dobivena mišljenja o studiji te da se obavijesti javnost o konačnoj odluci.

Procjene u svojoj suštini trebaju biti javne, jer su sastavni dio procesa donošenja razvojnih odluka. Povećavaju transparentnost u postupku odlučivanja i osiguravaju učestvovanje javnosti u samom postupku.

Odredbama člana 5. Zakona o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu propisano je da se postupak Strateške procjene obavezno primjenjuje za planove ili programe iz „urbanističkog ili prostornog planiranja ili korišćenja zemljišta, a koji daju okvir za budući razvoj projekata koji podliježu izradi procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa posebnim zakonom, kao i za one planove i programe koji, s obzirom na područje u kome se realizuju, mogu uticati na zaštićena područja, prirodna staništa i očuvanje divlje flore i faune“.

Pet je osnovnih ciljeva Strateške procjene propisano odredbom člana 2. Zakona:

1. Obezbjeđivanje da pitanja životne sredine i zdravlja ljudi budu potpuno uzeta u obzir prilikom razvoja planova ili programa;
2. Uspostavljanje jasnih, transparentnih i efikasnih postupaka za stratešku procjenu;
3. Obezbjeđivanje učešća javnosti;
4. Obezbjeđivanje održivog razvoja;
5. Unaprijeđivanje nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

U skladu sa navedenim, cilj izrade Strateške procjene je da se utvrdi uticaj planskog rješenja na životnu sredinu, kao i da se propiše obaveza preduzimanja određenih mjera radi obezbjeđenja zaštite životne sredine i unaprijeđenja održivog razvoja integrisanjem osnovnih načela zaštite životne sredine u planska rješenja u toku izrade i usvajanja plana. Izveštaj o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu je sastavni dio planskog dokumenta.

Područje za koje se izrađuje Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar, je u zahvatu Prostornog plana područja posebne namjene za obalno područje ("Službeni list CG", broj 56/18).

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar, rađena je na osnovu:

- Postojeće planske dokumentacije
- Važećih zakonskih propisa i standarda, koji regulišu oblast zaštite životne sredine

- Literaturnih i iskustvenih podataka vezanih za problematiku koja se obrađuje u Strateškoj procjeni
- Uvida u postojeće stanje

Osnovni cilj izrade Strateške procjene je procjena uticaja planskih rješenja na implementaciju plana, prije svega sa aspekta životne sredine, kroz planiranje mjera za smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu.

Realizacija planiranih aktivnosti može da dovede do povećanog pritiska na morski ekosistem, povećanja zauzetosti prostora i zauzimanje obale, te zauzimanje dijela morskog akvatorijuma, što može da dovede do promjene morfologije terena, a samim tim i do uticaja kako na kvalitet morske vode, kao i do privremenog ili trajnog gubljenja staništa biljnog i životinjskog svijeta.

Izveštajem je dat osvrt na identifikaciju negativnih uticaja, propisivanje mjera zaštite i preporuka za razmatranje i izbor najboljeg varijantnog rješenja, a poseban akcenat je na propisivanju mjera zaštite mora i morskog ekosistema, očuvanje biodiverziteta, prirodnih i kulturnih dobara, te zaštite zemljišta i očuvanje prirodnog pejzaža.

I KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

1.1. PRAVNI I PLANSKI OSNOV, SADRŽAJI I CILJEVI PLANA

1.1.1. Pravni osnov

Pravni osnov za izradu Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar je Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG" broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16).

Odluku o izradi Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar, donijelo je Ministarstvo održivog razvoja i turizma ("Službeni list CG", broj 68/19) na osnovu člana 9 Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

Članom 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), propisano je da se do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona, odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 47/11, 35/13, 39/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

1.1.2. Planski osnov

Važeća planska dokumentacija višeg reda koja se odnosi na zahvat Detaljnog urbanističkog plana je:

- Prostorni plan posebne namjene za Obalno područje Crne Gore ("Službeni list CG", broj 56/18)
- Prostorno urbanistički plan Opštine Bar ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 52/18).

1.1.3. Ciljevi plana

Cilj izrade Detaljnog urbanističkog plana "Veliki pijesak", opština Bar je da se, shodno razvojnim potrebama, stvore planski preduslovi za razvoj turizma, suzbijanje nekontrolisanog širenja naselja, očuvanje identiteta naselja, poboljšanje sadržaja društvenog standarda i komunalne infrastrukture.

1.2. KONCEPT PLANSKOG RJEŠENJA

1.2.1. Obuhvat i granice plana

DUP zahvata dijelove KO Dobre vode i KO Pečurice i ograničen je sa sjevera potokom Spijenik, s istoka magistralnim putem M2.4 Bar-Ulcinj, sa zapada i juga granicom morskog dobra, zaključno sa potezom Dubrava.

Orijentacioni obuhvat DUP-a iznosi 50.79ha i dat je na slici broj 1.

Slika br. 1: Orijentacioni obuhvat DUP-a

1.2.2. Koncept plana

Prostor zahvata DUP-a, koji je u skladu sa smjernicama planova višeg reda prepoznat kao prostor za "mješovitu namjenu" i u velikoj mjeri je izgrađen. Konceptom se preporučuju intervencije koje bi doprinjele da se uz zonu Morskog dobra koja je kontaktna zona DUP-a, omogući izgradnja objekata tj. hotela visoke kategorije, 4, 5 i više zvjezdica, sa maksimalnim indeksima zauzetosti, izgrađenosti i spratnosti. S obzirom na specifičnost terena i lokacija koji su većinom u denivelaciji prema moru, omogućeno je postizanje veće spratnosti na način

ukopavanja u teren. Predložena spratnost za ove objekte u odnosu na kotu ulaza bila bi 6 nadzemnih etaža

Okosnicu planiranog koncepta čini saobraćajnica uz potok, u grafičkim priložima označena kao Ulica „1“ kao centralna saobraćajnica koja obuhvata i koordinira saobraćaj sa magistralnog puta u pravcu plaže Veliki Pijesak. Koridor za ovu saobraćajnicu je relativno sačuvan, pa se može reći da je njen profil od 6 m sa dvostranim trotoarom u skladu sa svim propisima. Predviđeno je obogaćivanje navedene saobraćajnice sa mjestimičnim proširenjima koja su nastavak trotoara i imaju ulogu manjih trgova, sa zelenilom, popločanjem, odgovarajućom rasvjetom i adekvatnim urbanim mobilijarom. Parcele u kontaktnoj zoni ove saobraćajnice predvidjeti da se na njima mogu graditi objekti sa ugostiteljskim sadržajima, javnih funkcija - sport, rekreacija.

1.2.3. Planirane namjene

Planirana namjena površina usklađena je sa namjenom površina i režimom korišćenja datim PPPN-om Obalno područje i PUP-om Bar. Prostor zahvata DUP-a "Veliki Pijesak" je u skladu sa planovima višeg reda, označen kao prostor "mješovite namjene".

Mješovite namjene su površine namjenjene za izgradnju objekata za stanovanje i za druge namjene koje ne predstavljaju značajnu smetnju stanovanju od kojih nijedna nije preovlađujuća.

Na površinama mješovite namjene, mogu se graditi: stambeni objekti; objekti koje ne ometaju stanovanje, a koje služe za opsluživanje područja; trgovina, objekti za upravu, kulturu, školstvo, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, sport i rekreaciju, vjerski objekti i ostali objekti društvenih djelatnosti koji služe potrebama stanovnika područja obuhvaćenog planom; ugostiteljski objekti i objekti za smještaj turista; privredni objekti – manji proizvodni pogoni, skladišta, stovarišta, koji ne predstavljaju bitnu smetnju pretežnoj namjeni; objekti komunalnih servisa, servisi, benzinske pumpe, komunalne i saobraćajne djelatnosti koji služe potrebama stanovnika područja.

Površina za mješovite namjene je preovladajuća. Pored ove površine, predlažu se i površine saobraćajne infrastrukture, površine za pejzažno uređenje javne namjene, površine za vjerske objekte i površine površinskih voda, tj. potoka i njegove regulacije.

U skladu sa smjernicama Prostorno urbanističkog plana Opštine Bar, pravila gradnje i oblikovanja za površine za mješovite namjene su:

- najmanja i najveća dozvoljena širina uličnog fronta za urbanističke parcele su 8,0m i 16,0m
- najmanja i najveća dozvoljena površina urbanističke parcele su 300m² i 1000m²
- odnos građevinske prema regulacionoj liniji po pravilu je za izgrađene zone kao kod većine izgrađenih objekata, a za neizgrađene zone minimum 5,0m
- najmanja i najveća dozvoljena visina objekata su 8,0m i 16,0m
- najmanja i najveća dozvoljena spratnost objekata su P+1 i P+3+Pk
- maksimalni indeks zauzetosti 0,5
- maksimalni indeks izgrađenosti 3,0.

Planske intervencije u zahvatu DUP-a "Veliki Pijesak" u skladu sa konceptom plana i smjernicama tj. pravilima gradnje i oblikovanja za površine za mješovite namjene, bi se odnosile na rekonstrukciju sa nadgradnjom i dogradnjom i novom izgradnjom objekata.

1.2.4. Urbanistički pokazatelji planiranog stanja

Kao osnov za izradu DUP-a poslužio je topografsko-katastarski plan dostavljen od strane nadležnog organa (Uprava za nekretnine Republike Crne Gore).

U cilju definisanja elemenata urbanističke regulacije, radi lakše realizacije planiranih namjena i sprovođenje planskog dokumenta, a imajući u vidu da je kroz izradu Detaljnog urbanističkog plana "Veliki Pijesak" iz 2011 godine, i Izmjenama i dopunama DUP-a "Veliki Pijesak" iz 2016. godine, prostor definisan kroz zona, podzona i blokova, i isti je kao takav u velikoj mjeri realizovan, zadržano je isto zoniranje.

Navedeno podrazumijeva podjelu prostora na Zone A i B.
Površina Zone A iznosi 30.95 ha, a Zone B 19.84 ha.

Svaka zona je takođe podijeljena na:

Zona A – Podzone A1, A2 i A3

Zona B – Podzone B1 i B2

Svaka zona, tj. podzona ima blokove, i to:

- Zona A sa podzonama A1, A2 i A3 sadrži Blok 1, Blok 2, Blok 3, Blok 4, Blok 5, Blok 6, Blok 7, Blok 8 i Blok 9.
- Zona B sa podzonama B1 i B3 sadrži Blok 1, Blok 2, Blok 3, Blok 4, Blok 5, Blok 6 i Blok 7.

Prostor zahvata DUP-a "Veliki Pijesak" predstavlja jedan od dva najznačajnija turistička resursa Opštine Bar.

Urbanistički parametri zahvata DUP-a "Veliki Pijesak":

- Površina zahvata DUP-a	50.79 ha
- Površina planske Zone A	30.95 ha
- Površina planske Zone B	19.84 ha
- Površina za mješovite namjene	37.05 ha
- Površine saobraćajne infrastrukture (koridori saobraćajnica, primarne saobraćajnice, sabirne saobraćajnice i prilazi)	10.37 ha
- Površine za pejzažno uređenje javne namjene	2.87 ha
- Površine za vjerske objekte	0.16 ha
- Površine površinskih voda (potok)	0.34 ha

U skladu sa namjenom površina za prostor zahvata DUP-a, predviđa se izgradnja sljedećih objekata:

- **Hoteli**

Prostor zahvata DUP-a, koji je u skladu sa smjernicama planova višeg reda prepoznat kao prostor za "mješovitu namjenu" i koji je u velikoj mjeri izgrađen, konceptualno preporučiti za intervencije koje omogućavaju izgradnju objekata tj. hotela visoke kategorije, 4, 5 i više zvjezdica. Objekti hotela visoke kategorije, treba da budu sa maksimalnim indeksima zauzetosti, izgrađenosti i spratnosti, da bi se omogućilo adekvatan broj smještajnih jedinica i

svih ostalih funkcionalnih pratećih sadržaja za kategorije 4, 5 i više *, kako po broju, tako i po kapacitetu.

Za terene nagiba preko 20 % broj suterenskih etaža nije ograničen u mjeru u kojoj to geomehanička svojstva terena dozvoljavaju, koja s obzirom na specifičnost terena i lokacija koji su većinom u denivelaciji prema moru, omogućava postizanje veće spratnosti na način ukopavanja u teren. Ovo posebno odnosi za zone koje su kontaktna zona Morskog dobra.

Predložena spratnost za ove objekte u odnosu na kotu ulaza bila bi 6 nadzemnih etaža.

Izgradnja turističkih i ugostiteljskih objekata – hotela je predviđena na slobodnim parcelama. Takođe, preporučljivo je i objedinjavanje manjih urbanističkih parcela, isključivo u svrhu izgradnje hotela. Svi planirani turistički objekti moraju ispunjavati uslove iz Pravilnika o vrstama, minimalno – tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata („Službeni list Crne Gore“, br. 036/18 od 31.05.2018.).

Prilikom izgradnje objekata hotela, rukovoditi se maksimalnim korišćenjem denivelacije terena koje su u zahvatu DUP-a velike, i to posebno za garaže, tehničke prostorije u svrhu osnovne namjene objekata, servisne sadržaje, prateće sadržaje i smještajne kapacitete u funkciji osnovne namjene, i sl.

- **Stambeni objekti**

Planskim rješenjem je data mogućnost izgradnje novih stambenih objekata. Novi objekti stanovanja i mješovite namjene su planirani u okviru planskih podzona kao interpolacija na površinama iste namjene.

U prizemlju svih objekata namjenjenih stanovanju, mogu se organizovati djelatnosti ukoliko ispunjavaju potrebne higijensko-tehničke, ekološke, sanitarne i ostale, zakonom propisane uslove, odnosno ako te djelatnosti ne zagađuju vazduh, vodu i zemlju, koji ne zahtjevaju veliku frekvenciju saobraćaja i ne stvaraju buku (prodavnice, zanatske radnje, poslovne djelatnosti, ugostiteljski sadržaji koji služe svakodnevnim potrebama stanovnika područja).

Na urbanističkim parcelama Zona B, podzona B1, blok 2 i Zona A, podzona A1, blok 1, neizgrađene parcele mogu se udružiti u cilju izgradnje sadržaja centralnih djelatnosti (vrtić, ambulanta, dom zdravlja, javna etažna garaza i sl.) u skladu sa Programom Opštine Bar.

Za objekte koji svojom oblikovnom materijalizacijom neprimjereni prirodnom okruženju, predlaže se vizuelna sanacija koja će se sprovoditi detaljnim smjernicama koji će biti dati u daljoj fazi planske razrade. Oblikovanje objekata treba da bude u skladu sa njihovom namjenom i sa strukturama iz neposrednog okruženja u pogledu osnovnih parametara forme i principa organizovanja fizičke sredine. Prilikom oblikovanja objekata voditi računa o jednostavnosti proporcija i forme, uz primjenu materijala primorske arhitekture, što znači pridržavanje izvjesnog broja stilskih odlika koje se kombinuju sa savremenim tehničkim zahtjevima.

U daljem tekstu date su smjernice i urbanističko tehnički uslovi za izgradnju novih objekata hotela i stambenih objekata u zoni zahvata DUP-a "Veliki Pijesak".

1.2.6. Supra i infrastruktura

Saobraćaj

Postojeću saobraćajnu mrežu čini dio Jadranske magistrale koja prolazi kroz zonu od Bara prema Ulcinju sa kvalitetnim asfaltnim kolovozom širine 7.0m. Ovaj magistralni put potpuno zadovoljava tehničke uslove za magistralne puteve tog reda. Jadranska magistrala ima komforne elemente situacionog i nivelacionog plana. Ova saobraćajnica će izgradnjom Brze saobraćajnice u zoni Pečurice i Velikog Pijeska prerasti u gradsku saobraćajnicu. U zahvatu plana pristup stambenim i drugim objektima se odvija preko mreže kolsko-pešačkih saobraćajnica i prilaza širine 2.5-4.0m. Na dijelu naselja formiranom sjeverno od potoka uz magistralu ovi prilazi ne zadovoljavaju ni minimalne tehničke uslove. Osnovni nedostaci prilaza su: geometrijski neoblikovani, promjenljive širine kolovoza (2.50 - 4.00 m), slab kvalitet kolovoznog zastora i često se završavaju slijepo. Nastajanje mreže postojećih prilaza u ovom dijelu naselja odvijalo se stihijski, bez ikakvih planskih elemenata, a jedini uslov je bio da se obezbijedi najkraći prilaz do objekata i parcela čime se dobila mreža karakteristična za spontana, neplanska naselja sa puno bespravne gradnje. Tako da se u planiranom stanju većina tih prilaza može zadržati uglavnom kao kolsko-pješačke staze. Postojeća ulična mreža će se rekonstruisati u smislu bolje geometrije i proširenja poprečnih profila, dograditi novu uličnu mrežu i adekvatno je povezati sa postojećom.

Parkiranje se vrši pored jadranske magistrale i na svim slobodnim površinama u okviru naselja. Tamo gdje su obezbijeđeni kolski prilazi objektima, organizovano je parkiranje u okviru građevinske parcele ili su izgrađene garaže pored objekata ili u sklopu objekata. Okosnicu svih pješačkih kretanja stalnog stanovništva i turista na području Velikog pijeska, čini postojeća Jadranska magistrala, kao i Ulica Bratstva – Jedinstva, koja povezuje naselje sa plažom, kao i put Veliki pijesak- Dobre vode u sjevernom dijelu naselja. Nepostojanje trotoara uz ove saobraćajnice ugrožava i onemogućava bezbjedno kretanje pješaka.

Elektroenergetika

Na planom zahvaćenom području nalaze se sledeći elektroenergetski objekti:

- Dio dalekovoda 10kV koji napaja trafostanice 10/0,4kV: „Pod glavicom“, „Marin ploča“ i „Ponta“ koji kroz zonu DUP-a Veliki Pijesak prolazi u dužini od oko 435m
- Trafostanica MBTS 10/0,4kV „Ponta“ 400kV. |
- Trafostanica STS 10/0,4kV „Marin ploča“ 100kV.
-

Kontaktne zone

- TS 35/10kV „Veliki pijesak“ (4+2.5)MVA projektovana za (2x8)MVA,
- MBTS10/0.4kV „Pod glavicom“ 400kVA.
- Mreža 10 kV

Područje DUP-a »Veliki pijesak« napajaju se sa dalekovoda TS 35/10kV »Veliki pijesak« - Nišice, preko kraka dalekovoda od TS 10/0,4kV« Pod glavicom« - TS 10/0,4kV »Ponta«. Od TS 35/10kV »Veliki pijesak« do trafostanice 10/0,4kV na planu označene kao »Br.4-Ponra 2« postavljen je 10kV-ni kabl.

Niskonaponska mreža

Niskonaponska mreža je dijelom nadzemna a dijelom podzemna i nalazi se u solidnom stanju.

Javna rasvjeta

Javna - ulična rasvjeta je izvedena u većem dijelu postojećih ulica.

Vodosnabdijevanje

Predmetni zahvat će se snabdijevati vodom od kontaktne zone „Veliki Pijesak“ spojene na odvojak regionalnog vodovoda „Crnogorsko Primorje“. Izgradnja vodovodne mreže predstavlja nadovezivanje na planirane vodove DN110. Formiraće se prsten DN110, koji stvara uslove za ugradnju uličnih hidranata.

Ovaj plan ne precizira sve cjevovode vodovoda unutar urbanističkih parcela, već okvirno definiše mrežu koju možemo zvati „uličnom“, iako vodi uglavnom uz staze, i koja omogućava odgovarajući raspored uličnih hidranata. Ucrtanim dužinama odgovara i proračun troškova za izgradnju vodovodne mreže.

Evakuacija otpadnih voda

U zoni zahvata predviđa se prikupljanje svih fekalnih voda i njihovo odvođenje separatnim sistemom kanalizacije. Zbog toga je potrebno za svaki od postojećih ili planiranih objekata stvoriti uslove za priključivanje na zajedničku mrežu fekalne kanalizacije. Nastanak druge vrste otpadnih voda se ne očekuje.

Evakuacija atmosferskih voda

Uličnu mrežu saobraćajnica potrebno je opremiti atmosferskom kanalizacijom na svim dionicama, gdje će se sa jedne ili obje strane izgraditi trotoar. Atmosferske vode će se prikupljati sa saobraćajnih površina u ulične slivnike i odvoditi cjevovodima

Elektronsko-komunikaciona infrastruktura

Jedan od ciljeva izrade DUP-a jeste da se želi obezbjediti planiranje i građenje elektronske komunikacione infrastrukture koja će zadovoljiti zahtjeve više operatora elektronskih komunikacija, koji će korisnicima sa ovog područja ponuditi kvalitetne savremene elektronske komunikacione usluge po ekonomski povoljnim uslovima.

Cjelokupna kanalizacija za potrebe elektronske komunikacione infrastrukture, koristila bi se za provlačenje kablova različitih operatera elektronskih komunikacija koji pokazuju interesovanje za pružanje elektronskih komunikacionih servisa u ovoj zoni, bilo da se radi o Crnogorskom Telekomu, bilo da se radi o nekom drugom postojećem elektronskom komunikacionom operateru u Crnoj Gori.

1.2.7. Pejzažna arhitektura

Zahvat DUP-a je značajno gradjevinski opterećen i komunalno zapušten. Prirodne pogodnosti i vrijednosti predmetnog zahvata- blizina mora, plaža Veliki Pijesak, gube na značaju zbog pritiska turističko –stambenih objekata na plažu, odnosno njihovo neposredno okruženje. Postojeći objekti koji su u službi turizma, stanovanja i poslovanja daju sliku jednog haotičnog i stihiski nastalog naselja, bez glavnih obilježja turističkog naselja (uredjenih javnih površina, očuvane vegetacije, očuvanih vizura, uredjenih okućnica, slobodan pristup plažama sa zelenim zaledjem i td.). Neizgradjene površine i površine pod zelenilom, nalaze se takodje u zapuštenom stanju.

Prirodni pejzaž čine u najvećoj mjeri makija i pripada, na osnovu uporedne analize prepoznatih biocentara i biokoridora u Crnoj Gori, Tipu staništa: tvrdolisne šume, makija, pseudomakija i gariga.

S obzirom da mješovita namjena podrazumijeva i objekte namjenski građene za pružanje turističkih usluga ishrane i smještaja (po GUP-u Bara) odnosno motele, pansionere, vile ili objekte koji se povremeno koriste za ove namjene-odmarališta, hosteli, kuće za odmor i sl., u cilju postizanja kvalitetnijih parametara, kao prateća namjena se pojavljuju i turistički kompleksi i turistička naselja.

Cilj planskog pristupa je:

- Maksimalno očuvanje autentičnih pejzažno-ambijentalnih vrednosti predione cjeline (vegetacijske, orografske, geomorfološke, hidrološke i td.);
- Maksimalno očuvanje i uklapanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila, šumske vegetacije i egzota;
- Mjere sanacije i biološke rekultivacije degradiranih i postojećih šumskih površina i klizišta, odnosno pošumljavanje svih terena na nagibima iznad 20%, klizišta, plitkih erodiranih i degradiranih zemljišta;
- Funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
- Uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
- Usklađivanje kompozicionog rješenja zelenila sa namjenom (kategorijom) zelenila;
- Usklađivanje ukupne količine zelenih i slobodnih površina sa brojem korisnika;
- Uvođenje u jedinstven sistem zelenila, veza sa kontakt zonama;
- Korišćenje vrsta otpornih na ekološke uslove sredine i usklađivanje sa kompozicionim i funkcionalnim rješenjima;
- Postavljanje zaštitnih pojaseva, pored saobraćajnica, vodotoka, radi zaštite pojedinih lokaliteta i kod funkcionalnog zoniranja.

Cilj planskog pristupa je i povezivanje zelenih površina u jedinstven sistem kako u okviru predmetnog naselja tako i sa neposrednim okruženjem.

1.3. KONTAKTNA PODRUČJA, USLOVI JAVNIH PREDUZEĆA, USTANOVA I DRUGIH INSTITUCIJA

1.3.1. Kontaktna područja

Prostor DUP-a "Veliki Pijesak" sa sjeverne strane graniči se sa područjem koje je u zahvatu DUP-a „Marelisa”, sa jugoistočne strane sa zahvatom DUP-a „Pečurice- centar”. Sa zapadne i jugozapadne strane predmetni prostor se oslanja na more i manjim dijelom Izmjenama i dopunama Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks ponta” - Ruža vjetrova, Opština Bar.

Iz analize prirodnih i stvorenih uslova, kao i analize postojećeg stanja zahvata DUP-a “Veliki Pijesak”, proističe da se ovaj lokalitet nalazi u kontaktu sa lokalitetima koji su bili predmet izrade DUP-ova u prethodnom periodu i, kao takav ne predstavlja ograničenje za pojedine funkcije tih lokaliteta i obrnuto.

1.3.2. Uslovi nadležnih javnih komunalnih preduzeća, ustanova i drugih institucija

Na osnovu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a u cilju prikupljanja raspoloživih podataka, predloga i smjernica za potrebe izrade Detaljnog urbanističkog plana “Veliki Pijesak” u Opštini Bar, dostavljeni su podaci od sljedećih institucija:

1. CGES, Crnogorski elektroprenosni sistem AD, dopis br. 10777 od 04.09.2019. godine kojim se konstatuje da na prostoru zahvata DUP-a „Veliki Pijesak“ ne postoje objekti CGES-a niti je razvojnim planovima za period od 2017-2026. godine planirana izgradnja objekata CGES-a.
2. Direktorat za građevinarstvo pri Ministarstva održivog razvoja i turizma, dopis br. 104-618/14 od 02.09.2019. godine kojim se konstatuje da navedeni Direktorat ne raspolaže podacima u digitalnoj formi koji su neophodni za izradu planskog dokumenta. Takođe, u ovom dopisu je navedeno da smjernice za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova u DUP-u treba da sadrže sve neophodne elemente u skladu sa članom 55 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.
3. Direktorat za razvoj konkurentnosti i investicije u turizmu pri Ministarstvo održivog razvoja i turizma, dopis br. 108-618/29 od 12.09.2019. godine kojim je navedeno da je za prostor DUP-a “Veliki Pijesak” potrebno stvoriti uslove za rasterećenje infrastrukture i plaža, efikasniji saobraćaj, smanjenje izgradnje privatnih stanova i sezonskih apartmana, a predviđanje izgradnje hotela visoke kategorije sa kvalitetnom turističkom ponudom.
4. Ministarstvo odbrane Crne Gore, dopis br. 80702-6846/19-2 od 04.09.2019. godine u kojem se konstatuje da na prostoru DUP-a “Veliki Pijesak” ne postoje lokacije koje koristi Ministarstvo odbrane Crne Gore.
5. Ministarstvo zdravlja Crne Gore, dopis br. 404-188/2019-4 od 30.09.2019. godine u kojem se konstatuje da na prostoru DUP-a “Veliki Pijesak” ne postoje podaci, predlozi i smjernice za objekte iz nadležnosti Ministarstva zdravlja Crne Gore.
6. Dom zdravlja Bar, dopis br. 201-6639/1 od 17.09.2019. godine kojim se daje saglasnost na predlog upućen od strane Ministarstva zdravlja Crne Gore.
7. JZU Opšta bolnica “B. Orlandić” Bar, dopis br. 9827/1 od 17.09.2019. godine kojim se daje saglasnost na predlog upućen od strane Ministarstva zdravlja Crne Gore.
8. Ministarstvo finansija Crne Gore, dopis br 02-03-13726 od 02.10.2019. godine kojim se daje pozitivno mišljenje na Predlog odluke o izradi DUP-a “Veliki Pijesak”.

9. Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore – Direktorat za vanredne situacije, dopis br. 30-050/19-32905/2 od 04.10.2019. godine u kojem se konstatuje da, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim pravnim aktima koji egzistiraju u nadležnosti Direktorata za vanredne situacije, ne postoji zakonska osnova za izradu raspoloživih podataka u digitalnoj formi.
10. Uprava za saobraćaj Crne Gore, dopis br. 03-9125/2 od 02.09.2019. godine u kojem se konstatuje da je potrebno da se DUP "Veliki Pijesak" uradi u skladu sa Prostornim planom Crne Gore i Prostornim planom posebne namjene za obalno područje. Takođe, ovim dopisom je navedena i potreba da se Nacrt DUP-a dostavi na mišljenje.
11. Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore, dopis br. UP/I-03-226/2019-2 od 06-09.2019. godine u kojem se konstatuje da na području DUP-a postoji kulturno dobro – ruševine (crkve) na Velikom Pijesku, Rješenje o stavljanju pod zaštitu br. 303 od 22.03.1960. godine. Takođe, ovim dopisom je navedena i potreba izrade Studije zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade DUP-a.
12. "Vodovod i kanalizacija" d.o.o, Bar, dostavljeni digitalni podaci za potrebe izrade Detaljnog urbanističkog plana "Veliki Pijesak", Opština Bar.
13. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, dostavljeni digitalni podaci za potrebe izrade Detaljnog urbanističkog plana "Veliki Pijesak", Opština Bar.
14. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore, dostavljeni digitalni podaci za potrebe izrade Detaljnog urbanističkog plana "Veliki Pijesak", Opština Bar.
15. Uprava za šume Crne Gore, dopisi br. 8743 od 19.09.2019. godine i br. 214 od 18.09.2019. godine u kojima se konstatuje da na površinama obuhvaćenim planskim dokumentom ne postoje šume i ne postoje planska dokumenta za lokalitet.
16. Uprava za imovinu Crne Gore, dopis br. 0201/9536 od 24.09.2019. godine u kojem se konstatuje da za prostor DUP-a nema predloga i sugestija.
17. Agencija za civilno vazduhoplovstvo, dopis br. 02/1-1948/2-19 od 09.09.2019. godine u kojem je konstatovano da na predmetnom prostoru ne postoje objekti (aerodrome, radio navigacioni uređaji i sl.) koji su u nadležnosti Agencije za civilno vazduhoplovstvo. Takođe, ovim dopisom je skrenuta pažnja da je potrebno da se daju posebne smjernice ukoliko se budu planirali objekti visine preko 45 m koji mogu imati uticaj na operacije vazduhoplovstva.
18. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, rješenje br. 02-UPI-1208/3 od 11.09.2019. godine kojim su utvrđeni uslovi i smjernice zaštite prirode. Navedene smjernice i uslovi su ugrađeni u Nacrt DUP-a "Veliki Pijesak".
19. CEDIS, Crnogorski elektrodistributivni sistem, dopis br. 30-10-43517 od 12.09.2019. godine u kojem su navedeni podaci koji su dostavljeni u digitalnom obliku u dwg format kao osnova za dalju plansku razradu.
20. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore – Direktorat za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju, dopis br. 351-43/19-2 od 08.10.2019. godine u kojem su navedene urađene Strategije iz kojih je potrebno propisati smjernice i uslove i iste ugraditi u Detaljni urbanistički plan.
21. Ministarstvo ekonomije Crne Gore, dopis br. 350-37/2019-2 od 27.22.2019. godine u kojem je konstatovano da navedeno ministarstvo ne posjeduje podatke neophodne za izradu DUP-a. Takođe, obzirom da je u skladu sa Zakonom traženo da se daju sugestije, predlozi i preporuke od strane ostalih subjekata, Ministarstvo ekonomije sugeriše da je potrebno stvoriti planske preduslove za efikasnije planiranje prostora u smislu korišćenja energetske efikasne sistema grijanja, hlađenja i ventilacije, korišćenja energije iz obnovljivih izvora, predviđanje visokog nivoa toplotne izolacije i planiranje prostora i objekata u skladu sa lokacijom, orijentacijom i adekvatnim oblikom.

22. Uprava za nekretnine Crne Gore, dopis br. 02-6656/1 od 30.08.2019. godine kojim je dostavljen Izvod iz digitalnog plana za KO Dobre Vode i KO Pečurice u dwg format.

Predhodno učešće javnosti

U cilju upoznavanja zainteresovane javnosti sa ciljevima i svrhom izrade Koncepta Detaljnog urbanističkog plana "Veliki Pijesak", Opština Bar, mogućim planskim rješenjima i efektima planiranja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u skladu sa članom 27 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (Sl. List CG br. 64/17, 44/18, 63/18), organizovalo Predhodno učešće javnosti u period od 11.03.2020 do 11.04.2020. godine.

Upoznavanje zainteresovane javnosti je sprovedeno na način propisan čl. 6 i 7 Pravilnika o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije predhodnog učešća javnosti (Sl. list CG br. 88/17), putem informisanja i konsultacija.

Na objavljeni Koncept od strane zainteresovane javnosti dostavljena je jedna primjedba građana. Nakon završetka perioda od 30 dana, pristigla je još jedna primjedba građana.

Za vrijeme trajanja Predhodnog učešća javnosti, Koncept plana je dostavljen svim relevantnim institucijama i ogranima za tehničke uslove.

II OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽIVOTNE SREDINE I NJENOG MOGUĆEG RAZVOJA, UKOLIKO SE PLAN NE REALIZUJE

2.1. Geografski položaj

Područje obuhvaćeno granicama Detaljnog urbanističkog plana „Veliki pijesak.“ zahvata dijelove KO Dobre vode i KO Pečurice i ograničen je sa sjevera potokom Spijenik, s istoka magistralnim putem M2.4 Bar-Ulcinj, sa zapada i juga granicom morskog dobra, zaključno sa potezom Dubrava.

2.2. Prirodno - geografske odlike

2.2.1. Morfološke karakteristike

Plansko područje obuhvata dio Rta i uvale Meret, niže djelove istoimenog uzvišenja. Najviša tačka u obuhvatu je u istočnom dijelu, i iznosi 28 mnv, odakle teren pada u pravcu sjevera i zapada. Nadmorska visina kontinuirano se povećava prema istoku, dok se u pravcu juga visina neznatno povećava i zatim pada prema moru. Nagib terena je oko 17%, što plansko područje svrstava u morfološki povoljna za izgradnju.

Ka kontinentu od planskog područja na manje strmim terenima formirana su naselja, dok su iznad naselja strme padine planinskog zaleđa sa najvišim vrhom Rumije na 1595 mnv.

Ovakva konfiguracija terena utiče na miješanje kontinentalnih i maritimnih uticaja, a vremenske prilike su znatno različite na pojedinim terenima iznad mora, zavisno od nadmorske visine.

U konfiguraciji ovog dijela morske obale veći dio pripada kamenitim obalama, koje su krajnji djelovi antiklinalnih masa koje zalaze u Jadransko more, koje nijesu nepogodne za sunčanje i kupanje. Niz manjih rtova i uvala između njih predstavljaju obalu karakterističnu za ovaj dio Crnogorskog primorja i Jadrana. Od uvala kao najpovoljnije su Veliki i Mali Pijesak i Masline, ali i pod Crnjaku, pod Klacinu, pod Meret i Meret, Paljuška i Hladna uvala.

Južno od Volujice nalazi se čitav niz manjih rtova i uvala. Svaka od uvala predstavlja i zonu ulivanja povremenih kratkih vodenih tokova koji se spuštaju ka moru. Duž obale javljaju se

raznovrsni oblici pribrežnog reljefa, nastali radom morskih talasa – talasne podkapine, koje se radom talasa pretvaraju u klifove.

Svojim oblicima, veličinom, sastavom, strukturom slojeva, bojom stijene, daju ovim predjelima posebnu estetsku vrednost, i ako bi se učinili pristupačnim, bili bi izuzetni vidikovci. Sa klifovima se naizmjenično smjenjuju pribrežne terase nastale radom talasa u otpornim stijenama i obično pokrivene pijeskom i šljunkom. Plaže u kontaktu planskog područja su slične ostalim na crnogorskom primorju: po sastavu i tipu pjeskovite, šljunkovite i kamenite, dok je obala u cjelini različitog oblika i pristupačnosti, što je uslovljeno vrstom stijena, tektonikom terena, radom rečne erozije i morske abrazije. Pjeskovite i šljunkovite plaže sačinjavaju kvarcni pijesak i šljunak, u čiji sastav ulaze još i glinovite čestice i sastojci eruptivnih stijena (gabro, serpentin, peridotit, dijabaz i druge).

2.2.2. Geološke i inženjersko-geološke karakteristike

Po geološkom sastavu teren Barskog područja izgrađuju sedimenti jure, krede, paleogena i kvartara. Sedimentne stijene predstavljaju krečnjaci, dolomiti, fliševi i flišoidne stijene, konglomerati, breče, te nevezani kvartarni sedimenti.

Plansko područje pripada široj zoni Lisinja i Konisera izgrađenoj većim dijelom od slojevitih i bankovitih krečnjaka i dolomita, ali i od slojevitih i pločastih krečnjaka i roznaca, zatim od laporovitih i brečastih krečnjaka, kao i od pločastih krečnjaka, tufita i bantonita.

Padine prema Zaljevu, Dobroj Vodi, Veljem Selu i Dabezićima izgrađene su i od deluvijalnih nanosa, a mjestimično i od magmatskih spilita (Osojnica, Podi) i flišnih sedimenata (Dabezići, Dobra Voda, Veliki Mikulići).

Sedimenti fliša donjetrijaske, srednetrijaske, paleocensko–eocenske i gornjeeocenske starosti predstavljeni su glincima, laporcima, pješčarima, konglomeratima i prelaznim varijetetima ovih litoloških članova; vulkanske stijene srednetrijaske starosti predstavljene dacitima, andezitima i spilitima; aluvijalne, proluvijalne i deluvijalne gline koje su češće izmiješane sa sitnom drobinom heterogenog sastava.

Vodonepropusnost je uslovljena preovlađujućim učešćem glina kod kvartarnih sedimenata i glinovito–laporovite komponente kod flišnih sedimenata; na kontaktu fliša i krečnjaka pojavljuju se sva značajnija karstna vrela; flišna serija koja počinje od Šušnja na zapadu odakle se provlači sjevernim i istočnim obodom Barskog polja prema Dobroj Vodi i Pečuricama.

Krečnjačke, deluvijalne i proluvijalne breče nalaze se na padinama, ispod karbonatnih stijena, duž podnožja Sozine i Rumije – Lisinja. Obično su odložene preko fliševa ili porfiritu, po kojima su često, transportovane u niže predjele. Na području Dobre vode, breče nastale iz trijasnih stijena Lisinja, nalaze se u kontaktu sa gornje krednim karbonatnim stijenama u produžetku grebena Volujice.

Transportovane preko eocenskog fliša u niže predjele, po sastavu su pretežno karbonatne breče vezane takođe karbonatnim i mjestimično glinenim vezivom, zbog čega se, pored breča pojavljuju i breče sa drobinom. Po krupnoći zrna su vrlo heterogene, od blokova do sitne drobine.

Fizičko–mehaničke osobine ovih stijena su vrlo različite, a u većini su bliske čvrstim stijenama. Često su ispucale i izlomljene, posebno u perifernim djelovima, što je posledica uglavnom gravitacionih pokretanja niz padinu. U prosjeku su dobre nosivosti, a stabilnost terena i njegove seizmičke karakteristike zavise, osim od same breče, i od nagiba terena, sastava padine i drugih prije svega hidrogeoloških prilika. Poroznost je intergranularna i pukotinska, a vodopropusnost dobra.

2.3. Seizmičnost

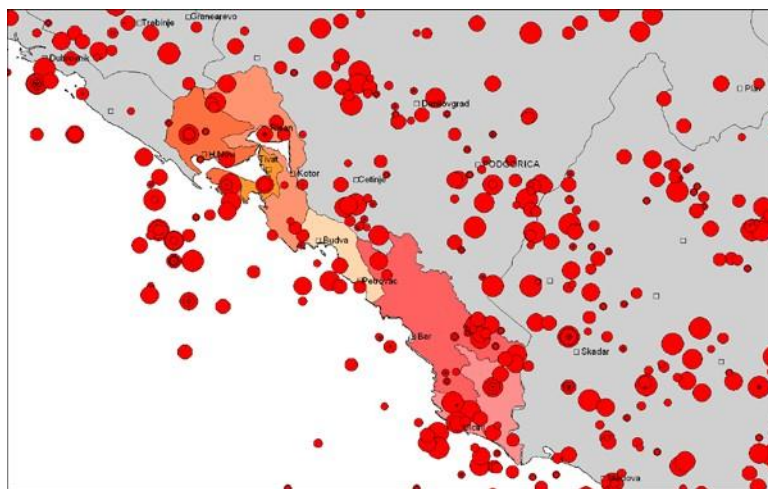
Za potrebe izrade predmetnog planskog dokumenta dostavljeni su podaci i smjernice od strane Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore.

Područje obuhvata Detaljnog urbanističkog plana „Veliki Pijesak”, pripada ograničenom prostoru Crne Gore koji je najjače izložen uticajima zemljotresa.

Seizmičnost područja posljedica je pokreta u tektonskim jedinicama prisutnim na širem području Ulcinja, južnog Jadrana i središnje Crne Gore. Neposredna lokacija DUP-a pripada tektonskoj jedinici ParaAutohton. Geotektonska jedinica Parautohton obuhvata djelove Primorja u području zapadno od Herceg Novog, Mrčevo i Grbaljsko polje, Lušticu i Donji Grbalj, kao i područje od Bara do rijeke Bojane, tj. prostor između mora i tektonske jedinice zone Budva –Cukali. Zona Budva-Cukali navučena je preko Parautohtona duž reversne dislokacije, dok je tektonska jedinica Visoki krš navučena preko tektonske jedinice zona Budva-Cukali.

Trasa ovog navlačenja ima dinarski pravac pružanja, sa znatnim odstupanjima i povijanjima. Na Slici 1 prikazan je položaj tektonskih jedinica i glavni- regionalni rasjedi mapirani na ovom području.

Na seizmičku opasnost predmetnog područja najznačajnije utiču lokalna seizmogeno žarišta – vezana za aktivnost složene rasjedne strukture koja se pruža paralelno jadranskoj obali na oko 10-ak kilometara u moru. Istim pravcem pružaju se i rasjedne strukture na kopnu duž kojih se dekompenzuje stanje pritiska prisutno usled navlačenja tektonskih jedinica. Istovremeno, seizmogeno aktivnost okolnih žarišta značajno može uticati na predmetnu lokaciju: pretpostavljeni duboki rasjed koji se iz Albanije proteže preko Skadarskog jezera i Podgoričko-Danilovgradskom dolinom, kao i regionalni proces navlačenja (Kučka navlaka) definišu seizmogeno zonu koja se odlikuje se relativno dubokim zemljotresima (u odnosu na ostali dio Crne Gore) sa prosječnom dubinom zemljotresa od više od 20 km.

Prostorna distribucija glavnih udara zemljotresa magnitude veće od 4.0 za Primorski region i okolinu (Source: NATO SfP BSHAP Project unified Mw catalogue)

2.4. Klimatske karakteristike

Područje Bara, prema Kepenovoj klasifikaciji klime, karakteriše umjereno topla klima sa vrelim ljetima i sa izraženim ljetnjim sušnim periodom. Prosječna temperature najhladnijeg mjeseca je veća od -3 0C, a manja od 18 0C. Prosječna temperature najtoplijeg mjeseca je veća od 22 0C.

Vjetar

Vjetar, kao klimatski element, zavisi od opšte cirkulacije vazduha u atmosferi i od oblika topografije. Prizemno strujanje vazduha je pod velikim uticajem oblika topografije. Najvažnije karakteristike vazdušnih strujanja se prikazuju ružama vjetra koje izražavaju procenat čestine smjerova.

Na osnovu obrade podataka o brzini i pravcu vjetra za period 1981-2010 godine sa meterološke stanice u Baru, dobijena je klimatološka ruža vjetrova. Na osnovu ove ruže vjetrova može se zaključiti da najveću čestinu javljanja imaju vjetrovi iz pravca sjeveroistok (NE) 33 %.

Temperatura vazduha

Godišnji hod srednje temperature vazduha za područje Bara karakteriše se najnižom temperaturom vazduha u januaru i februaru od 8.8 0C i najvišom u julu od 24.5 0C odnosno prosječnom godišnjom temperaturom od 16.1 0C.

Srednja maksimalna temperatura za klimatski period od 1981-2010 godine se kreće od 13 0C u januaru do 29.1 0C u julu i avgustu.

Apsolutno maksimalna temperatura vazduha od 37.7 0C je izmjerena 26 jula 1987 godine.

Srednja minimalna temperatura za klimatski period od 1981-2010 godine se kreće od 5 0C u januaru i februaru do 19.7 0C u avgustu.

Apsolutno minimalna temperatura od -7.2 0C izmjerena je 23 janunara 1963 godine.

Relativna vlažnost vazduha

Relativna vlažnost vazduha označava stepen zasićenosti vazduha vodenom parom. Godišnji tok relativne vlažnosti ukazuje da ona ima prosječnu vrijednost od 62 % u julu do 72 % u oktobru. Srednja godišnja relativna vlažnost vazduha iznosi 68 %.

Količina padavina

Režim padavina na području Bara odlikuje se maksimalnom količinom padavina u kasnu jesen (decembar 169.6 lit/m²) i minimumom u julu (29.9 lit/m²). Prosječna godišnja količina padavina iznosi 1312.7 lit/m². Prosječan broj dana sa padavinama na godišnjem nivou je 113 dana. Najmanje dana sa padavinama ima u julu, prosječno 4 a najviše u decembru, prosječno 14.

Broj sati sijanja sunca (osunčanost)

Na području Bara prosječno godišnje ima 2570 sati sijanja sunca. Najmanje sunčanih sati ima u decembru, prosječno 111, kada je i obdanica najkraća, a najviše u julu 352.

Oblačnost

Oblačnost predstavlja stepen pokrivenosti neba oblacima. Prosječna oblačnost na području Bara je 4 desetine pokrivenosti neba oblacima. Najveća je u decembru, prosječno 6 desetina, a najmanja u julu i avgustu 2 desetine.

2.8. Flora

Primorski dio Crne Gore pripada Mediteranskom biogeografskom regionu koji se nalazi pod uticajem mediteranske klime. Klimu ovog područja karakterišu relativno visoke temperature i neravnomjerna distribucija padavina. Visoke temperature i male količine padavina u toku ljeta uslovljavaju pojavu izraženog sušnog perioda koji traje više od mjesec dana (ponekad i dva mjeseca). Pedološku podlogu čini klimatogeni zonalni tip kisjelih zemljišta. Ovakvi ekološki uslovi "veliki su krivci" za razvoj vrlo specifične termofilne zimzelene vegetacije tipa makije.

Vegetacija makije predstavlja prvi stupanj degradacije zimzelenih tvrdolisnih šuma koje su gospodarile čitavim sredozemljem. Makija se javlja kao posledica antropogenog uticaja na šume crnike (*Quercus ilex*) koje se smjenjuju grmolikim zajednicama u vidu niskih šuma i šikara. Makiju obrazuju zimzeleni žbunovi, kao i pojedinačno nisko drveće (u zavisnosti od uslova, razvijaju se različiti tipovi makije sa dominacijom jednih ili drugih vrsta). Ukoliko je degradacija snažnije izražena, makija prelazi u pseudomakiju (dalji degradacioni oblik makije koji je zastupljen u vidu niske zimzelne zajednice šikara, grmova i polugrmova) ili druge degradirane tipove vegetacije kao što su vegetacija u pukotinama stijena i na točilima, vegetacija korova, ruderalna i livadska, potom vegetacija pašnjačkih kamenjara i gariga.

U uskom priobalnim dijelu Crnogorskog primorja od obale mora do 300-400 m nadmorske visine razvijene su takve tvrdolisne, vječnozelene šumske i žbunaste formacije. Međutim, ove formacije su u tipičnom obliku razvijene samo na djelovima obale koje su direktno okrenute moru na plitkom tlu na tvrdim krečnjacima, dok se na staništima sa silikatnom ili mekanom karbonatnom podlogom i dubljim zemljištima javlja listopadna termofilna vegetacija.

Zaleđe predmetne lokacije i predmetna lokacija pripadaju području na kojem je dominantna vegetacija makije. U široj okolini zaleđa, makiju čine zimzelene vrste žbunova poput komorike (*Phillyrea latifolia*) i smreke (*Juniperus oxycedrus*). Uz njih se javljaju pojedinačna stabla makije (*Arbutus unedo*) i mirte (*Myrtus communis*), kao i prutoliki grmovi žukve (*Spartium junceum*). Od listopadnih vrsta u vidu pojedinačnih žbunova javlja se makedonski hrast (*Quercus trojana*). U prizemnom spratu, na siromašnom zemljištu, uz kamenjare raste pelim (*Salvia officinalis*), kostrika (*Ruscus aculeatus*), pepeljuša (*Teucrium polium*), kaćunak (*Romulea bulbocodium*), bušinac iz roda *Cistus* sp., kao i povijuša *Smilax aspera*. Na većim nadmorskim visinama listopadne vrste poput makedoskog hrasta postaju brojnije, a javlja se i drača (*Paliurus spina christii*).

Dominantan tip zelenila predstavljaju dvorišta objekata individualnog stanovanja (bašte, vinogradi). Izvjestan broj dvorišta predstavlja uređenu kategoriju zelenila, gdje dominiraju žive ograde, grupa ili pojedinačna stabla smokve (*Ficus carica*), limuna (*Citrus* sp.), masline (*Olea europea*), nara (*Punica granatum*), vinove loze (*Vitis vinifera*), kivija (*Actinidia deliciosa*), oraha (*Juglans regia*), magnolije (*Magnolia* sp.) i slično.

2.9. Fauna

Najkarakterističnije životinje koje naseljavaju mediteransku makiju jesu gmizavci i ptice. Gmizavci koji naseljavaju makije i predstavljaju njeno stalno životinjsko naselje su sledeće vrste: šumska kornjača (*Testudo hermanni*), primorski smuk (*Coluber gemonensis*), prugasti smuk (*Elaphe quatuorelineata*), poskok (*Vipera ammodytes*), zidni gušter (*Podarcis muralis*), kraški gušter (*Podarcis melisellensis*), blavor (*Ophisaurus apodus*) i balkanski zelembać (*Lacerta trilineata*).

Od ptica, šire područje naseljavaju: ptice grmuše, odnosno vrste iz roda *Sylvia* sp., sjenice, odnosno vrste iz roda *Parus* sp., crnoglavka (*Emberiza melanocephala*), trešnjak (*Coccothraustes coccothraustes*), kos (*Turdus merula*), brgljaz kamenjar (*Sitta neumayer*) i

crvendać (*Erithacus rubecula*). Od grabljivica mogu se sresti, ali samo u preletu, kratkoprsti kobac (*Accipiter brevipes*) i morski soko (*Falco eleonorae*), i možemo ih svrstati u slučajne stanovnike.

Od manjih sisara u makiji su stano prisutni jež (*Erinaceus concolor*) i neke vrste miševa iz roda *Apodemus*. Tokom ljetnjih mjeseci iznad makije, u preletu, se mogu vidjeti i slijepi miševi (*Chiroptera*).

2.11. Analiza područja koja su zaštićena

Rješenjem Agencije za zaštitu prirodne u životne sredine broj 02-UPI-1208/3 od 11.09.2019. godine, kojim su utvrđeni uslovi i smjernice zaštite prirode za izradu ovog planskog dokumenta, konstatuje se da: "Na predmetnom području nema bližih podataka o posebnim prirodnim vrijednostima, uključujući vrste biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa I predjela koje treba štiti u okviru vrstaili kategorijazaštićenih prirodnih dobara propisanih Zakonom o zaštiti prirodne."

2.11.1. Zaštita prirode

Na području Opštine Bar, u planirana nova zaštićena prirodna dobra spadaju morska i obalna zaštićena područja.

Na području mora je identifikovana zona sa ekološki značajnim habitatima i vrstama koje predstavljaju potencijalna morska zaštićena prirodna dobra: zona od rta Volujica do Dobrih Voda;

Analiza ranjivosti flore i faune koja je sprovedena u okviru CAMP-a ukazuje na izuzetnu ranjivost vrsta i staništa u čitavom obalnom području, sa jedne strane, i potvrđuje opravdanost postojećih i potencijalnih zaštićenih područja prirode, sa druge strane.

2.12. Pejzažne vrijednosti

2.12.1. Predjeli

Na prostoru opštine Bar prepoznaju se nekoliko tipa predjela

- Tip 1 - Morski predio – Barska rivijera
- Tip 2 - Obalski predio Skadarskog jezera – područje skadarskog jezera
- Tip 3 – Brdsko-planinski predio

Najvažniji proritet je uređenje morskog priobalja, prvenstveno pješačke komunikacije duž obale Jadranskog mora, održavanje obalnog pojasa mora i jezera, sa plazama i njihovim neposrednim okruženjem, kao i izgradnja objekata u njihovom zaleđu u skladu sa planskim postavkama važećih planova kako bi se obezbedila zaštita, očuvanje i unapređenje vrednosti predjela koje u obalnim zonama predstavljaju najvažniji prirodni i razvojni resurs Bara.

2.13. Nepokretna kulturna dobra

Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore, dopisom br. UP/I-03-226/2019-2 od 06.09.2019. godine konstatuje da se na području DUP-a postoji kulturno dobro –ruševine (crkve) na Velikom Pijesku, Rješenje o stavljanju pod zaštitu br. 303 od 22.03.1960. godine. Takođe, ovim dopisom je navedena il potreba izrade Studije zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade DUP-a.

2.14. Kvalitet vazduha

Južnoj zoni kvaliteta vazduha pripadaju: Bar, Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi. Kvalitet vazduha je praćen na UB stanicama u Baru i Tivtu. Sve izmjerene vrijednosti sumpor(IV)oksida (SO₂) u odnosu na granične vrijednosti za zaštitu zdravlja (jednočasovne i dnevne srednje vrijednosti), su bile značajno ispod propisanih graničnih vrijednosti od 350 µg/m³, odnosno 125 µg/m³. Koncentracija suspendovanih čestica PM₁₀ je bila ispod propisanih vrijednosti i za srednje dnevne koncentracije i za srednju koncentraciju na godišnjem. Srednja godišnja koncentracija PM_{2,5} čestica je bila ispod propisane granične vrijednosti. Sve maksimalne osmočasovne srednje vrijednosti ozona su bile ispod propisane ciljne vrijednosti. Srednja godišnja maksimalna osmočasovna vrijednost ugljen(II)oksida je bila značajno ispod propisane granične vrijednosti od 10 mg/m³. 19 Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2018. godinu Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj teških metala, benzo(a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou i drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo(a)antracena, benzo(b)fluoroantena, benzo(j)fluoroantena, benzo(k)fluoroantena, ideno(a,2,3-cd)pirena i dibenzo(a,h)antracena i ostalih PAH-ova za koje nisu propisani standardi kvaliteta vazduha već samo mjere kontrole. Srednja koncentracija olova na godišnjem nivou je bila značajno ispod granične vrijednosti. Srednje godišnje koncentracije Cd, As i Ni su ispod ciljnih vrijednosti propisanih sa ciljem zaštite zdravlja ljudi. Sadržaj benzo(a)pirena od 1,15 ng/m³, kao srednja godišnja vrijednost nedjeljnih uzoraka je bliska propisanoj ciljnoj vrijednosti sa ciljem zaštite zdravlja ljudi, koja iznosi 1 ng/m³.

2.15. Kvalitet zemljišta

Programom ispitivanja štetnih materija u zemljištu za 2007. godinu koje je sproveo Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine, obuhvaćeno je analiziranje kvaliteta zemljišta u 15 gradskih naselja Crne Gore (između ostalog i Bara) u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG“, br. 18/97). Međutim, za plansko područje nema konkretnih podataka, tj. nijesu rađene analize uzoraka.

U opštini Bar izvršena je analiza uzoraka na 6 lokacija, i to pokraj postojeće deponije komunalnog otpada na Volujici, u zoni Jadranske magistrale (naselje Zaljevo), kao i u blizini gradske trafostanice. Na lokaciji Deponija1 konstatovana je koncentracija iznad MDK za olovo (Pb), bakar (Cu), nikal (Ni) i cink (Zn). Koncentracija kadmijuma (Cd) je povećana na lokaciji Zaljevo 2, na kojoj je povećana i koncentracija nikla (Ni). Koncentracija arsena (As) je povećana na lokaciji Gradska deponija 2, na kojoj su povećane i koncentracije hroma (Cr) i nikla (Ni). Što se tiče povećanih koncentracija hroma (Cr) i nikla (Ni) iste su ustanovljene još na lokalitetu Zaljevo 1 (pored saobraćajnice). Ispitivanja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta na području opštine Bar nisu stalna i sistematska, ali fragmentarni podaci pokazuju da se u njima, kao posledica poljoprivredne proizvodnje, ostaci pesticida nalaze u vrlo malim količinama, pa stoga ne predstavljaju opasnost za zagađenje podzemnih voda i druge ekološke potencijale područja.

2.16. Kvalitet voda

U Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, razvijen je indikator Water Quality Index koji je namijenjen izvještavanju javnosti. Indikator se zasniva na metodi Water Quality Index, prema kojoj se deset parametara fizičko-hemijskog i mikrobiološkog kvaliteta (zasićenost kiseonikom, BPK5, amonijum jon, pH vrijednost, ukupni oksidi azota, ortofosfati, suspendovane materije, temperatura, elektroprovodljivost i koliformne bakterije) agregiraju u kompozitni indikator

kvaliteta površinskih voda. Udio svakog od deset parametara na ukupni kvalitet vode nema isti relativni značaj, zato je svaki od njih dobio svoju težinu (w_i) i broj bodova prema udijelu u ugrožavanju kvaliteta. Sumiranjem proizvoda ($q_i \times w_i$) dobija se indeks 100 kao idealan zbir udijela kvaliteta svih parametara. Broj i vrsta parametara, kao i njihovi težinski koeficijenti mogu biti modifikovani prema lokalnim uslovima i potrebama.

2.17. Buka

U skladu sa Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 028/11, 028/12, 01/14), buka u životnoj sredini je nepoželjan, ili štetan, zvuk na otvorenom prostoru koji je izazvan ljudskom aktivnošću, uključujući buku koja potiče iz drumskog, željezničkog i vazdušnog saobraćaja i od industrijskih postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola. Na osnovu Zakona, donešen je Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke

Iako nema sistematskog praćenja nivoa i učestalosti buke na planskom području, kao i praćenja uticaja na zdravlje ljudi, evidentno je prisustvo više izvora koji kumulativno produkuju ovaj akustični vid zagađenja. Nivo emisije i stepen izloženosti ovom specifičnom vidu zagađenja, može postati smetnja nastojanjima da se poboljša kvalitet življenja i ukupna turistička atraktivnost područja. Ovo zagađenje, pored uticaja na zdravlje ljudi, utiče na kvalitet stanovanja,

III IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA

Uzimajući u obzir sadržaj i glavne ciljeve predmetnog plana, te karakteristike i sadašnje stanje predmetnog i susjednog prostora, obrađivaču je bilo teško identifikovati područja koja će posebno biti izložena riziku tokom realizacije planiranih aktivnosti.

Analizom postojećeg načina korišćenja predmetnog prostora, dosadašnjih planskih preduslova, a u donosu na kvalitet i postojeće stanje svij segmenata životne sredine, može se konstatovati da je dosadašnje korišćenje i valorizacija predmetnog prostora tekla neplanski u velikoj mjeri. Tako je evidentna velika zauzetost prostora i zemljišta, kao i prisutan veliki broj primjera određena prekoračenja u odnosu na važeću plansku dokumentaciju. Objekti su uglavnom građeni u stilu koji nije primjeren ovom području, na nepropisnoj međusobnoj udaljenosti, bez propisnih kolskih i pješačkih pristupa. U okviru naselja egzistiraju objekti različitih gabarita. Naselje je formirano od objekata različite spratnosti, P do P+5 (S+P+2+Pk), uglavnom skoncentrisanih uz poprečno formirane ulice.

Na terenu su vidljive intervencije krčenja postojećeg zelenila sa makijama i žbunjem, i izgradnja novih saobraćajnica i objekata.

Predmetni prostor se može smatrati neracionalno izgrađenim. Objekti su uglavnom dobrog kvaliteta u građevinskom smislu, ali su novi i započeti objekti oblikovno i svojom lokacijom neprimjereni prirodnom okruženju.

Većina urbanističkih parcela ima izuzetno veliki indeks zauzetosti, a manji broj parcela i indeks izgrađenosti.

Po pravilu, rastojanja između objekata su manja od propisanih, a do nekih objekata ne postoji kolski prilaz ili su kolski prilazi nepropisnih širina.

Terenskom procjenom je konstatovano da je među objektima dosta objekata podignuto bespravno, ili su kao takvi uknjiženi sa teretom "nema dozvolu". Među takvim objektima najbrojniji su oni koji su sagrađeni kao individualni stambeni objekti za rješavanje stambenih potreba i izdavanje turistima za boravak u sezoni, a manji broj objekata je izgrađen za poslovanje.

Nešto veće neizgrađene površine prepoznate su pored Magistrale i u zoni uz potok. U okviru prostora koji je predmet ovog Plana ima prostornih mogućnosti za razvoj naselja, međutim zbog stihijske izgradnje objekata mimo urbanističkih principa i pravila, planiranje infrastrukture u naselju i racionalno korišćenja tog zemljišta je otežano.

U odnosu na dato trenutno stanje prostora sa karakteristikama degradiranog prostora evidentno je da svi segmenti životne sredine trpe intezivan pritisak i pojedini su upotpunosti izmjenjeni. U odnosu na osnovne cileve ovog DUP-a koji podrazumjevaju obezbjeđivanje planskih preduslova za razvoj turizma, suzbijanje nekontrolisanog širenja naselja, očuvanje identiteta naselja, poboljšanje sadržaja društvenog standarda i komunalne infrastrukture sa jedne strane, te planiranu namjenu (izgradnja hotelskih i stambenih objekata), glavna pitanja životne sredine na koje treba skrenuti pažnju u okviru ove strateške procjene su:

- ✓ Smanjenje i gubljenje preostalih prirodnih zelenih površina,
- ✓ Pejzaž,
- ✓ Vazduh
- ✓ Buka
- ✓ Vode
- ✓ Morski ekosistem
- ✓ Stvaranje otpada.
- ✓ Zemljište

Nastavak izgradnje i korišćenje preostalog slobodnog prostora dovešće do trajne izmjene kvaliteta zemljišta i gubitka zelenih površina, odnosno nestanka pojedinih biljnih i životinjskih vrsta, te smanjenja bioraznolikosti. Važno je napomenuti, da se trenutno stanje bioraznolikosti prostora obuhvata plana, ns niskom nivou, imajući u vidu već pomenuti visoki stepen zazuzetosti i izgrađenosti prostora.

U cilju eliminisanja mogućnosti pojave negativnog uticaja na kvalitet mora, tokom finkcionisanja planiranih objekata neohodno je obezbjediti svu prateću hidrotehničku infrastrukturu. Shodno teme, neophodno je strogo poštovati sve mjere, smjernice i preporuke zaštite životne sredine prostora, koje će biti definisane ovim Izveštajem, kao i smjernice planskog dokumenta.

S obzirom na to da se granice plana naslanjaju na prostor morskog doba, a svrha postojećih i planirani objekata se naslanja na korišćenje morskog ekosistema, on će u određenoj mjeri biti izložen negativnim uticajima. Tokom realizacije planiranih aktivnosti, moguće je da će doći do djelimičnog obrušavanja i spiranja građevinskog štata u more, koji će biti privremenog karaktera jer je očekivano da će, usled djelovanja talasa, posle određenog vremena doći do disperzije ovog materijala i autorevitalizacije određenih zajednica-Ono što predstavlja potencijalnu prijetnju jeste ispuštanje procesirane vode i čvrste faze kanalizacionih otpadnih voda (nakon tretmana u kolektoru), ali ukoliko se sve precizno dimenzionira ovo ne bi trebalo da ima negativnog uticaja po infralitoral ovoga područja. Takođe postoji i opasnost od zagađenja u slučaju kvara postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Nakon priključenja kompleksa na planiranu kanalizacionu mrežu ova potencijalna opasnost će u potpunosti biti isključena.

Na području Velikog Pijeska predio je pretrpio velike promjene zbog stihijske nelegalne izgradnje objekata. Dominira izgrađeno zemljište sa izuzetno velikim indeksom zauzetosti. Najveći broj objekata se koriste za povremeno (vikend i sezonsko) stanovanje. Slobodne površine stambenih objekata su, uglavnom, neuređene i nefunkcionalne. U zoni zahvata Plana nema uređenih zelenih površina javnog korišćenja. Neizgrađene površine su neuređene i zapuštene. Prirodna vegetacije je degradirana i svedena na fragmentisane površine šikara, ugaženih livada uz okućnice i manje površine pod šumskom vegetacijom (*Quercus pubescens*, *Quercus ilex*, *Pinus halepensis*). U skladu sa tim neophodno je striktno voditi računa o smjericama za pjezažno uređenje tokom realizacije planiranih objekata, kao i za revitalizaciju postojećeg stanja.

IV POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U PLANU, UKLJUČUJUĆI NAROČITO ONE KOJE SE ODOSE NA OBLASTI KOJE SU POSEBNO ZNAČAJNE ZA ŽIVOTNU SREDINU, KAO ŠTO SU STANIŠTA DIVLJEG BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA SA ASPEKTA NJIHOVOG OČUVANJA, POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA, NACIONALNI PARKOVI...

Na osnovu planske dokumentacije, terenskih opservacija i svih raspoloživih informacija obrađivača i rada moguće je ukazati na postojeće probleme i uticaje koji su identifikovani u trenutnom stanju prostora obuhvata plana, kao i uticaje ukoliko se predmetni planski dokument realizuje. Važno je istaći da postojeće stanje ukazuje da se dosadašnji način korišćenja predmetnog prostora tekao velikim dijelom neplanski, obzirom na evidentno velika zauzeća zemljišta, kao i određena prekoračenja u odnosu na važeću plansku dokumentaciju. Postojeći objekti su uglavnom građeni u stilu koji nije primjeren ovom području, na nepropisnoj

međusobnoj udaljenosti, bez propisnih kolskih i pješačkih pristupa. Snabdijevanje stanovništva vodom, električnom energijom kao i funkcionisanje kanalizacije nije na zadovoljavajućem nivou.

Fotografija xx. Npropisna udaljenost između objekata

Zbog evidentne prizgrađenosti prostora, mali je procenat slobodnih površina koje bi na dalje mogle biti predmet planiranja. Nešto veće neizgrađene površine prepoznate su pored Magistrale i u zoni uz potok. U okviru prostora koji je predmet ovog Plana ima ,manjih prostornih mogućnosti za razvoj naselja, međutim zbog stihijske izgradnje objekata mimo urbanističkih principa i pravila, planiranje infrastrukture u naselju i racionalno korišćenja tog zemljišta je otežano.

Prije izrade planova, osnova, programa i projekata, shodno Zakonu o zaštiti prirode, nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju plana, osnova, programa i projekata, odnosno korisnik prirodnih resursa i dobara i zaštićenih prirodnih dobara dužan je da organu uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine podnese zahtjev za izdavanje akta o uslovima zaštite prirode. Navedeni akt je potrebno uzeti obzirom da se uz samu granicu DUP-a nalazi plaža Veliki pijesak (u zoni Morskog dobra), koja spada u zaštićeni lokaliteti kao Spomenik prirode od 1968 godine, te da se u široj okolini zone zahvata predmetnog DUP-a, nalaze postojeća i potencijalna zaštićena područja.

Na osnovu toga Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, je u skladu sa članom 18 Zakona o zaštiti prirode (Sl. list Crne Gore", br. 54/16), donijela rješenje broj 02-UPI-1208/3 od 11.09.2019. godine, kojim se utvrđuju Smjernice i uslovi zaštite prirode za izradu DUP-a „Veliki pijesak“.

Agencija za zaštitu prirodne i životne sredine utvrdila je smjernice i uslove zaštite prirode za izradu DUP-a "Veliki pijesak". S obzirom na nedostatak preciznijih podataka o prirodnim vrijednostima, vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonaslijeđa – preporučena je javno dostupna literatura koja se odnosi na ekološki vrijedna područja, uključujući zaštićena područja u široj okolini DUP-a. Konstatovano je da se u blizini područja koje zahvata DUP „Veliki Pijesak“ kao potencijalno zaštićeno prirodno dobro predlažu se Rt i brdo Volujica, kao i planina Rumija.

Obzirom na to da u zoni zahvata DUP-a nema zaštićenih prirodnih dobara, nijesu ustanovljeni režimi, zone i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara.

Uz granicu predmetnog područja nalazi se zaštićeno dobro plaža Veliki Pijesak. Na Listi zaštićenih područja prirode Crne Gore ova plaža je kategorizovana kao Spomenik prirode od 1968 godine. Za ovo zaštićeno prirodno dobro nije urađen stručni nalaz – Studija zaštite, pa samim tim nijesu određene zone zaštite, a na osnovu Zakona o zaštiti prirode upravljanje zaštićenim prirodnom dobrima u zoni Morskog dobra povjereno je JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

U skladu sa navedenim, za navedeno zaštićeno područje sa njegovom neposrednom okolinom važe režimi i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara koji su propisani za kategoriju „spomenik prirode“, tj. iste proističu iz njegove definicije. S tim u vezi, zabranjeno je vršiti radnje i aktivnosti i obavljati djelatnosti koje ugrožavaju – oštećuju obilježja, vrijednosti i ulogu zaštićenog područja.

Za zonu zahvata predmetnog Plana, kao i uže i šire okoline, do sada nije urađen poseban dokument koji integralno propisuje režime, zone i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara (Lokalni ekološki akcioni plan, Lokalni plan zaštite biodiverziteta i sl), pa se u slučaju zaštićenih područja / zaštićenih prirodnih dobara primjenjuju propisi i dokumentacija u kojima su u svakom pojedinačnom slučaju ustanovljeni posebni režimi, zone i mjere zaštite i korišćenja.

Za ostala ekološki značajna područja (potencijalni Park prirode Rumija, EMERALD, IPA, IBA područja, staništa Natura 2000) koja su svakako van uticaja planiranih aktivnosti, važe opšti režimi zaštite biodiverziteta/zaštite prirode.

V OPŠTI I POSEBNI CILJEVI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Cilj izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu je prije svega obezbjeđivanje da pitanja zaštite životne sredine uključujući i zdravlje ljudi budu u potpunosti uzeta u obzir prilikom razvoja, radi obezbjeđivanja održivog razvoja, obezbjeđivanja učešća javnosti, kao i unapređivanja nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Prilikom izrade planova, većina opštih ciljeva vezana je za planska dokumenta višeg reda i uslove koji oni diktiraju, dok se posebni ciljevi definišu za specifičnosti predmetne lokacije, konkretno razmatrani prostor, namjenu površina, dominantne djelatnosti koje se odvijaju na posmatranom području, a sve u kontekstu postojećeg stanja životne sredine na prostoru koji je predmet Plana.

Definisanje strategije i opštih ciljeva zaštite životne sredine na području zahvata plana zasniva se na usvojenim strateškim dokumentima u hijerarhijski višim planovima od kojih su od ključnog značaja: Prostorni plan posebne namjene obalnog područja i Prostorno

urbanistički plan opštine Bar, ali i planovi detaljnije razrade, koji tretiraju lokacije u kontaktnim zonama. Strategija korišćenja, uređenja i zaštite prostora lokacije ogleda se u detaljnoj planskoj organizaciji i uređenju kroz planirani razvoj prostora u odnosu na planove višeg reda i usklađivanje sa potencijalima i ograničenjima.

5.1. Opšti ciljevi zaštite životne sredine

Strateški ciljevi zaštite životne sredine predstavljaju faktore očuvanja ekološkog integriteta prostora, odnosno racionalnog korišćenja prirodnih resursa i zaštite životne sredine.

Opšti ciljevi u oblasti zaštite životne sredine – očuvanje kvaliteta životne sredine, kao i očuvanje i unapređenje prirodnih vrijednosti, posebnosti prostora i kulturno-istorijske baštine Crne Gore, definisani su Prostornim planom Crne Gore i Nacionalnom strategijom održivog razvoja Crne Gore.

Opšti ciljevi zaštite životne sredine na području predmetnog plana proističu iz opštih ciljeva zaštite životne sredine definisanih Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list CG", broj 48/08):

- očuvanje i zaštita zdravlja ljudi, cjelovitosti, raznovrsnosti i kvaliteta ekosistema, genofonda životinjskih i biljnih vrsta, plodnosti zemljišta, prirodnih ljepota i prostornih vrijednosti, kulturne baštine i dobara koje je stvorio čovjek
- obezbjeđenje uslova za ograničeno, razumno i održivo gazdovanje živom i neživom prirodom, očuvanje ekološke stabilnosti prirode, količine i kvaliteta prirodnih bogatstava i sprječavanje opasnosti i rizika po životnu sredinu.

Opšti ciljevi zaštite životne sredine koji su dati u Nacionalnoj strategiji održivog razvoja, su važni za realizaciju planiranih izmjena i dopuna, među kojima su naročito značajni:

- uravnotežen i pravičan ekonomski razvoj koji se može održati dužem vremenskom periodu;
- pažljivo upravljanje i očuvanje (u najvećoj mogućoj mjeri) neobnovljivih resursa;
- racionalna/održiva upotreba energije i prirodnih resursa (vode, zemljišta, šuma, itd.);
- minimiziranje otpada, efikasno sprečavanje i kontrola zagađenja nminimiziranje ekoloških rizika;
- primjena principa predostrožnosti, tj. zahtjeva da se očuva prirodna ravnoteža u okolnostima kada nema pouzdanih informacija o određenom problemu;
- primjena principa ekološke kompenzacije - ako se ne mogu izbjeći negativni efekti na fizičke karakteristike područja sa velikim vrijednostima biološkog diverziteta ili diverziteta prirodnih predjela, onda treba postići balans pomoću mjera zaštite i konzervacije;
- poštovanje ekološkog integriteta - treba zaštititi ekološke procese od kojih zavisi opstanak vrsta, kao i staništa od kojih zavisi njihov opstanak;

- obezbjeđenje restauracije i ponovnog stvaranja/obnavljanja - gdje je to moguće, biodiverzitet i diverzitet prirodnih predjela, treba da bude restauriran ili/i ponovo stvoren, uključujući mjere za rehabilitaciju i reintrodukciju ugroženih vrsta;
- izbor najboljih tehnologija koje su na raspolaganju i najboljih primjera iz prakse za zaštitu životne sredine;
- primjena principa pažljivog donošenja odluka, na osnovu najboljih mogućih dostupnih informacija;
- obezbjeđenje učešća svih zainteresovanih strana u procese odlučivanja o ključnim pitanjima životne sredine vezane za projekat (centralne i lokalne vlasti, nevladine organizacije, privatni/ poslovni sektor, profesionalne organizacije, sindikat), uz izgradnju dijaloga i povjerenja i uz razvoj društvenog kapitala;
- zaštita kulturnog identiteta područja.

Polazeći od osnovnih prostorno-planskih ciljeva predmetnog plana kroz planirana rješenja, plan treba da stvori uslove za ostvarivanje ciljeva (interesa) na planskom području, koji se odnose na: racionalno korišćenje prirodnih vrijednosti i resursa područja, već u velikoj mjeri preoizgrađenog prostora, uz sprečavanje i otklanjanje mogućih štetnih posljedica, posebno sa aspekta zagađenja vazduha, vode i zemljišta;

morskog ekosistema, te doprinese očuvanju, unapređenju i razvoju naslijeđenih i radom stvorenih vrijednosti;

Strateška procjena za predmetni plan je procjenila potencijalne negativne uticaje na životnu sredinu i pružila predlog adekvatnih mjera koje će se preduzeti u cilju sprečavanja i smanjenja štetnih uticaja aktivnosti čija realizacija je predviđena ovim planskim dokumentom.

Opšti ciljevi strateške procjene definisani su na osnovu zahtjeva i ciljeva u pogledu zaštite životne sredine u drugim planovima i programima, kao i ciljeva zaštite životne sredine utvrđenih na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Tabela 9. Pregled opštih ciljeva SPU i izbor indikatora za vrednovanje planskih rješenja

Zaštita voda	
1.	Očuvati i unaprijediti kvalitet voda
Upravljanje kvalitetom vazduha	
2.	Očuvati kvalitet vazduha
Zaštita i korišćenje zemljišta	
3.	Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta
Zaštita od buke	
4.	Smanjiti izloženost korisnika/stanovnika povećanom
Očuvanje biodiverziteta	
5.	Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra
Unapređenje predjela	
6.	Očuvati i unaprijediti predione i ambijentalne vrijednosti
Zaštita kulturno-istorijske baštine	
7.	Zaštiti nepokretna kulturna dobra
Upravljanje otpadom	
8.	Unaprijediti sistem evakuacije otpada
Klimatske promjene	

9.	Smanjiti emisiju gasova staklene baste
Zdravlje stanovništva	
10.	Zaštiti i unaprediti zdravlje stanovništva
Akcidentne situacije	
11.	Zaštita od akcidenata
Ekonomski razvoj područja	
12.	Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost
Jačanje institucionalne sposobnosti za zaštitu životne	
13.	Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i

5.2. Posebni ciljevi (ciljani rezultati) zaštite životne sredine

Posebni ciljevi zaštite životne sredine planskog područja utvrđuju se na osnovu analize stanja životne sredine i značajnih pitanja, problema, ograničenja i potencijala planskog područja, kao i prioriteta za rješavanje ekoloških problema, a u skladu su sa opštim ciljevima i načelima zaštite životne sredine.

Posebni ciljevi strateške procjene predstavljaju razradu opštih ciljeva i definisani su na osnovu sagledanih problema i zahtjeva za zaštitu životne sredine na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.

Na osnovu definisanih posebnih ciljeva vrši se izbor odgovarajućih indikatora koji će se koristiti u izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu za evaluaciju planskih rješenja.

Indikatori stanja životne sredine predstavljaju veoma bitan segment u okviru izrade ekoloških studija i planskih dokument

Indikatori su veoma prikladni za mjerenje i ocjenjivanje planskih rješenja sa stanovišta mogućih šteta u životnoj sredini kao i za utvrđivanje koje nepovoljne uticaje treba smanjiti ili eliminisati. Svrha njihovog korišćenja je u usmjeravanju planskih rješenja ka ostvarenju ciljeva koji se postavljaju.

Indikatori predstavljaju jedan od instrumenata za sistematsko identifikovanje, ocjenjivanje i praćenje stanja, razvoja i uslova sredine i sagledavanje posljedica. Oni su sredstvo za praćenje izvjesne promjenljive vrijednosti u prošlosti i sadašnjosti, a neophodni su kao ulazni podaci za svako planiranje.

Imajući u vidu prostorni obuhvat PUP-a „Bar“ i PPPN OP i predmetne lokacije, planirane namjene površina, stanje životne sredine u planskom području i definisane posebne ciljeve strateške procjene uticaja, izvršen je izbor indikatora u odnosu na koje će biti vršena procjena uticaja planskih rešenja na životnu sredinu. Izbor indikatora izvršen je iz "Osnovnog seta UN indikatora održivog razvoja". Ovaj set indikatora zasnovan je na konceptu "uzrok-posljedica- odgovor", i u potpunosti odražava principe i ciljeve održivog razvoja.

Vrlo je važno napomenuti da su navedeni indikatori definisani u kontekstu realizacije planskih, a ne tehničkih i tehnoloških rješenja. SPU je planski orijentisana i razmatra planska rješenja kao osnov za realizaciju ciljeva održivog razvoja i zaštite životne sredine. Upravo na ovakvom shvatanju SPU baziran je i predmetni planski dokument.

Tabela 10. Pregled posebnih ciljeva SPU i izbor indikatora za vrednovanje planskih rješenja

Oznaka cilja	POSEBNI CILJEVI SPU	INDIKATORI
1.	Očuvati i unaprijediti kvalitet voda	
1.1.	Spriječiti dalje zagađenje vodnih resursa	BPK i HPK u vodi Prečišćavanje otpadnih voda % objekata priključenih na kanalizacioni sistem
2.	Očuvati kvalitet vazduha	
2.1.	Održati nivo imisije štetnih materija u vazduhu ispod propisanih graničnih vrijedosti	Koncentracije CO ₂ , SO ₂ , NO _x , O ₃ , dima i čađi, lebdećih čestica i taložnih
2.2.	Smanjiti stepen izloženosti korisnika/stanovništva zagađenom vazduhu	Broj dana sa prekoračenjem granične vrijednosti imisije za
3.	Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta	
3.1.	Zaštita kvaliteta obradivog i neobradivog zemljišta	Prisustvo opasnih i štetnih organskih i neorganskih Površina izgubljenog i nadoknađenog zemljišta
3.2.	Uvođenje sistema prikupljanja i odlaganja građevinskog komunalnog otpada	% domaćinstava i turističkih objekata uključenih u sistem prikupljanja otpada koji se
3.3.	Spriječiti eroziju zemljišta	Sprovođenje mjera za sprečavanje erozije (sanacija biljnog pokrivača, način odvođenja atmosferskih voda)
4.	Smanjiti izloženost stanovništva povećanom intenzitetu buke	
4.1.	Smanjiti opterećenje životne sredine bukom u okviru dozvoljenih vrijednosti	Nivo buke obzirom na važeći <i>Pravilnik</i>
4.2.	Smanjiti izloženost stanovništva povećanim nivoima buke drumskog saobraćaja	Broj objekata u zoni povećanog nivoa buke

5.	Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra	
5.1.	Očuvati dalju devastaciju postojećeg biodiverziteta	Veličina i značaj uništenih staništa
5.2.	Zaštita prirodnih vrijednosti	Broj i veličina zaštićenih područja
6.	Očuvati i unaprijediti predione i ambijentalne vrijednosti prostora	

Oznaka cilja	POSEBNI CILJEVI SPU	INDIKATORI
6.1.	Ozelenjavanje slobodnih i rekultivacija degradiranih	% zelenih površina
6.2.	Uređenje i zaštita ambijentalnih i pejzažnih vrijednosti	Sagledivost, vizure i pejzažne Izrađeno rješenje pejzažnog Neto gubitak slobodnih površina Broj zaštićenih elemenata pejzažnog uređenja
7.	Zaštititi nepokretna kulturna dobra	
7.1	Efikasna zaštita kulturnih dobara	Broj i kvalitet ugroženih kulturnih dobara
8.	Unaprijediti sistem evakuacije otpada	
8.1.	Efikasna evakuacija otpada	Dinamika i način evakuacije
9.	Smanjiti emisiju gasova staklene baste	
9.1.	Korišćenje obnovljivih izvora energije	Udio obnovljivih izvora energije
10.	Zaštititi i unaprijediti zdravlje korisnika/stanovništva	
10.1.	Unaprijediti zdravlje korisnika/stanovništva	Broj korisnika/stanovnika izloženih povećanoj buci Broj korisnika/stanovnika izloženih zagađenjima
11.	Zaštita od akcidenata	

11.1.	Zaštita od požara i eksplozija	Kapacitet protivpožarne
12.	Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost	
12.1.	Porast ekonomskog razvoja	Broj novih radnih mjesta Povećanje mogućnosti za razvoj turizma
13.	Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i monitoring	
13.1.	Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine i monitoring	Broj mjernih tačaka u sistemu monitoring

5.3. Metodologija, kriterijumi i indikatori

Kako je jedan od osnovnih društvenih zadataka zaštita životne sredine, što se ne može reći da je bila osnova vodilja u dosadašnjem, planiranju i koršćenju prostora obuhvata predmetnog plana. Prisutne vrlo izražene negativne posljedice urbanizacije ovog prostora, uglavnom su rezultat pogrešno planirane izgradnje naselja, nelegalne gradnje i neadekvatne upotrebe prirodni vrijednosti prostora, neadekvatnog postupanja s otpadom, kao i nepoznavanja osnovnih zakonitosti iz oblasti životne sredine. Promjene koje su posljedica prilagođavanja prirode potrebama čovjeka mogu biti onakve kakve on očekuje, ali mogu biti, i često jesu, sasvim nepovoljne i za njega samog. Skup takvih promjena za sobom povlači vrlo složene posljedice, koje u principu imaju povratno djelovanje na inicijatore promjena, dovodeći tako do novih stanja i novih posljedica. U skladu sa tim, predmetni prostor obuhvata plana se može okarakterisati kao preizgrađeni prostor koji sa izgubljenim prirodnim i predionim vrijednostima, te karakteristikama koje daju sliku devastiranog prostora sa intezivnim pritiskom na sve segmente životne sredine.

Cilj izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu predmetnog planskog dokumenta je sagledavanje mogućih negativnih uticaja na kvalitet životne sredine i predviđenih mjera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljivi okvir ne stvarajući konflikte u prostoru i vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru. Da bi se postavljeni ciljevi ostvarili, potrebno je sagledati Planom predviđene aktivnosti i mjere za smanjenje potencijalno negativnih uticaja. Planski dokument će predstavljati dodatni okvir za dalje koršćenje prostora područja na lokaciji u obuhvatu predmetnog DUP-a Veliki pijesak, a mogući negativni uticaji mogu implicirati povećanje već postojećih uticaja dosadašnjih planskih rješenja i prethodnih planskih osnova. Novoplanirana planska rješenja u odnosu na postojeće stanje prostora, te ranije usvojena i realizovana rješenja po svojim karakteristikama, intenzitetu i prostornom rasprostiranju mogu izazvati povećanje kumulativnih uticaja. Kako na taj način mogu negativno uticati na opštu nepovoljnu sliku prostora obuhvata planiranu namjenu je u tom kontekstu neophodno analizirati.

U strateškoj procjeni, akcent nije stavljen isključivo na analizu planskih rješenja koja mogu implicirati negativne uticaje i trendove, već i na ona planska rješenja koja doprinose zaštiti životne sredine i podizanju kvaliteta života na posmatranom prostoru. U tom kontekstu, u Izveštaju se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu koji će se vrjednovati u odnosu na definisane ciljeve i indikatore.

VI PROCJENA MOGUĆIH UTICAJA /MOGUĆE ZNAČAJNE POSLJEDICE PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, UKLJUČUJUĆI FAKTORE KAO ŠTO SU: BIOLOŠKA RAZNOVRSNOST, STANOVNIŠTVO, FAUNA, FLORA, ZEMLJIŠTE, VODA, VAZDUH, KLIMATSKI ČINIOCI KOJI UTIČU NA KLIMATSKIE PROMJENE, MATERIJALNI RESURSI, KULTURNO NASLIJEDJE, UKLJUČUJUĆI ARHITEKTONSKO I ARHEOLOŠKO NASLJEĐE, PEJZAŽ I MEĐUSOBNI ODNOS OVIH FAKTORA/

6.1. Uticaji Plana na životnu sredinu

Zaštita životne sredine je danas jedan od prvorazrednih društvenih zadataka. Danas prisutne negativne posljedice uglavnom postoje zbog pogrešnog planiranja izgradnje naselja, saobraćajnih sistema i infrastrukturnih sistema, nekontrolisane i neadekvatne upotrebe energije, neadekvatnog postupanja s otpadom, kao i nepoznavanja osnovnih zakonitosti iz domena životne sredine. U okvirima iznijetih stavova promjene koje su posledica prilagođavanja prirode potrebama čoveka mogu biti onakve kakve on očekuje, ali mogu biti, i često jesu, sasvim nepovoljne i za njega samog. Skup takvih promjena za sobom povlači vrlo složene posledice, koje u principu imaju povratno delovanje na inicijatore promena, dovodeći tako do novih stanja i novih posledica.

Cilj izrade strateške procjene uticaja predmetnog plana na životnu sredinu je sagledavanje mogućih negativnih uticaja na zatečeni kvalitet životne sredine i predviđenih mera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire ne stvarajući konflikte u prostoru i vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru. Da bi se postavljeni ciljevi ostvarili, potrebno je sagledati Planom predviđene aktivnosti i mjere za smanjenje potencijalno negativnih uticaja.

Predmetni plan će predstavljati okvir za realizaciju planiranih investicija na lokaciji, a moguća zagađenja po svojim karakteristikama, intenzitetu i prostornom rasprostiranju ne bi trebalo da imaju veliki negativan uticaj, pogotovo ne u odnosu na postojeće stanje životne sredine, ali svakako mogu negativno uticati na opštu nepovoljnu sliku na području predmetnog plana pa ih je u tom kontekstu neophodno analizirati.

U strateškoj procjeni, akcenat nije stavljen isključivo na analizu planskih rešenja koja mogu implicirati negativne uticaje i trendove, već i na ona planska rešenja koja doprinose zaštiti životne sredine i podizanju kvaliteta života na posmatranom prostoru. U tom kontekstu, u Izveštaju se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu koji će se vrednovati u odnosu na definisane ciljeve i indikatore.

6.2. Evaluacija karakteristika i značaja uticaja

Ukupni efekti plana, pa i uticaji na životnu sredinu, mogu se utvrditi samo poređenjem sa postojećim stanjem, sa ciljevima i rešenjima plana. Ograničavajući se u tom kontekstu na pozitivne i negativne efekte koje bi imalo donošenje ili nedonošenje predmetnog plana, strateška procjena će se baviti razradom obije varijante (varijanta primjene plana i varijanta da se plan ne primijeni) i vrednovanjem scenarija razvoja u varijanti primjene Plana. Izvršena je evaluacija značaja, prostornih razmjera i vjerovatnoće uticaja planskih rješenja na životnu sredinu. Značaj uticaja procijenjen je u odnosu na veličinu (intenzitet) uticaja i prostorne razmjere na kojima se može ostvariti uticaj. Uticaji, odnosno efekti, planskih rješenja, prema veličini promjena ocijenjeni su brojevima od -3 do +3, gdje se znak minus odnosi na negativne, a znak plus za pozitivne promjene. Ovaj sistem vrednovanja primijenjen je kako na pojedinačne indikatore uticaja, tako i na srodne kategorije preko zbirnih indikatora.

Vjerovatnoća da će se neki procijenjeni uticaj dogoditi u stvarnosti takođe predstavlja važan kriterijum za donošenje odluka u toku izrade plana. Vjerovatnoća uticaja određena je prema skali prikazanoj u tabeli.

Tabela 11. Kriterijumi za ocjenjivanje veličine uticaja

Veličina uticaja	Oznaka	Opis
Kritičan	- 3	Preopterećuje kapacitet prostora
Veći	- 2	U većoj mjeri narušava životnu sredinu
Manji	- 1	U manjoj mjeri narušava životnu sredinu
Nema uticaja	0	Nema uticaja na životnu sredinu
Pozitivan	+ 1	Manje pozitivne promjene u životnoj sredini
Povoljan	+ 2	Povoljne promjene kvaliteta životne sredine
Vrlo povoljan	+ 3	Promjene bitno poboljšavaju kvalitet života

Izvor: MA Consulting analize

Tabela 12. Kriterijumi za vrednovanje prostornih razmjera mogućih uticaja

Značaj uticaja	Oznaka	Opis
Opštinski	O	Moguć uticaj na opštinskom nivou
Lokalni	L	Moguć uticaj lokalnog karaktera

Izvor: MA Consulting analize

Tabela 13. Skala za procjenu vjerovatnoće uticaja

Vjerovatnoća	Oznaka	Opis
100 %	VV	Uticaj vrlo vjerovatan
više od 50 %	V	Uticaj vjerovatan
manje od 50 %	M	Uticaj moguć

Izvor: MA Consulting analize

Pored toga, dodatni kriterijumi mogu se izvesti prema vremenu trajanja uticaja, odnosno posljedica. U tom smislu definišu se privremeni-povremeni (P) i dugotrajni (D) efekti.

Tabela 14. Planska rješenja u planiranih izmjena i dopuna obuhvaćena je višekriterijumskom evaluacijom

Redn i broj	Plansko rješenje
1.	Hotelski objekat
2.	Stambeni objekti
3.	Postojeći – legalizacija objekata

Na osnovu kriterijuma procjene veličine, prostornih razmjera i procjene vjerovatnoće uticaja planskih rješenja na ciljeve strateške procjene izvršena je evaluacija značaja identifikovanih uticaja za ostvarivanje ciljeva strateške procjene. Za identifikovane pozitivne uticaje moguće je definisati mjere koje će obezbijediti kontinuitet trenda pozitivnih uticaja, dok se za negativne za vodni tretamn uticaje definišu mjere zaštite koje ove uticaje svode u granice prihvatljivosti, odnosno na nivo kojim se ne opterećuje kapacitet prostora.

Nezaobilazni instrument kojim se obezbjeđuje praćenje realizacije zakonski definisanih kvantitativnih vrijednosti pojedinih parametara životne sredine, predstavlja monitoring životne sredine koji se definiše nakon izvršene evaluacije uticaja planskih rješenja.

Ciljevi SPU:

1. Očuvati i unaprijediti kvalitet voda 2. Očuvati kvalitet vazduha 3. Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta 4. Smanjiti izloženost stanovništva i posjetioca povećanom intenzitetu buke 5. Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra 6. Očuvati i unaprijediti prirodne i ambijentalne vrijednosti prostora 7. Zaštiti nepokretna kulturna dobra	8. Unaprijediti sistem evakuacije otpada 9. Zaštiti i unaprijediti zdravlje stanovništva 10. Zaštita od akcidenata 11. Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost 12. Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i monitoring 13. Morski ekosistem 14. Kvalitet vode

Tabela 15. Procjena veličine uticaja planskih rješenja na životnu sredinu i elemente održivog razvoja

Br	Plansko rješenje	Ciljevi SPU													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1
1.	Hotelski objekat	0	-1	-	0	-	-1	0	+	0	0	+	0	-	0
2.	Stambeni objekti	0	-1	-	0	-	-1	0	+	0	0	+	0	-	0
3.	Postojeći – legalizacija objekata	-	0	-	0	-	-1	0	0	+	+	+	0	-	0
LEGENDA:															
Kriterijumi su prema tabeli <i>Kriterijumi za ocjenjivanje veličine uticaja</i>															
EE – energetska efikasnost															
OIE – obnovljivi izvori energije															

Izvor: MA Consulting analize

Tabela 16. Procjena vjerovatnoće uticaja

Br	Plansko rješenje	Ciljevi SPU													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1
1.	Hotelski objekat	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	V	M	V	V
2.	Stambeni objekti	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	V	M	V	V
3.	Postojeći – legalizacija objekata	M	M	M	M	V	M	M	M	M	V	M	M	V	M
LEGENDA:															
Kriterijumi su prema tabeli <i>Skala za procjenu vjerovatnoće uticaja</i>															
EE – energetska efikasnost															
OIE – obnovljivi izvori energije															

Tabela x. Kriterijumi za vrednovanje prostornih razmjera mogućih uticaja

Redn i broj	Plansko rješenje	Ciljevi SPU													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1
1.	Hotelski objekat	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L	O	L
2.	Stambeni objekti	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L	O	L
3.	Postojeći – legalizacija objekata	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L
LEGENDA:															
Kriterijumi su prema tabeli <i>Skala za procjenu vjerovatnoće uticaja</i>															
EE – energetska efikasnost															
OIE – obnovljivi izvori energije															

6.3. Kumulativni i sinergetski efekti

Strateška procjena treba da obuhvati i procjenu kumulativnih i sinergetskih efekata. Ovi efekti mogu nastati kao rezultat interakcije između brojnih manjih uticaja postojećih objekata i aktivnosti i različitih planiranih aktivnosti u području plana.

Kumulativni uticaj se utvrđuje, ako se sa planom predviđa zahvat u životnoj sredini, koji ima manji uticaj na izabrane indikatore stanja životne sredine, ali ima zato zajedno sa postojećim zahvatima u životnoj sredini ili sa zahvatima koji su tek planirani odnosno u sprovođenju na osnovu drugih planova, veliki uticaj na izabrane indikatore stanja životne sredine; ili ako ima više manjih pojedinačnih uticaja koji zajedno imaju značajniji efekat na izabrane indikatore stanja životne sredine.

Sinergetski efekti nastaju u interakciji pojedinačnih uticaja koji proizvode ukupni efekat koji je veći od prostog zbira pojedinačnih uticaja. Sinergetski uticaji se pogotovo utvrđuju u slučajevima, kada se količina uticaja na habitate, prirodne resurse ili urbanizovana područja približi kapacitetu kompenzacije tih uticaja.

U odnosu na postojeće stanje prostora obuhvata, koje se karakteriše kao preizgrađeni prostor i predio sa izmjenjenim vrijednostima, za očekivati je da će dalja realizacija planiranih aktivnosti doprinjeti već povećanju kumulativnih efekata na predmetni prostor. Dodatna gradnja, zauzimanje preostalih slobodnih površina, dovšće do mogućeg inteziviranja kumulativnih uticaja. Adekvatnom realizacijom novoplaniranog, kao i kontrolisanim funkcionisanjem u skladu sa propisima i definisanim preporukama i mjerama zaštite, može se očekivati je da će neki od kumulativnih i sinergijskih uticaja biti svedeni na prihvatljiv minimalan nivo. U tu svrhu preporuka je da se povećanje spratnosti i kapaciteta planiranih objekata zadrži na nivou trenutno max prisutnih.

6.4. Rezime uticaja planskih rješenja

Rezimirajući uticaje planskih rješenja na životnu sredinu i elemente održivog razvoja identifikovani su i pozitivni i negativni uticaji koji mogu nastati kao posljedica primjene planskih rješenja definisanih planom. Ovi uticaji su uglavnom lokalizovani na plansko područje i njegovo neposredno okruženje. Na osnovu evaluacije planskih rješenja prikazanih i prethodnim poglavljima, identifikovani su uticaji koji su rezimirani u sljedećoj tabeli.

Ciljevi SPU	Uticaji
Zagađenje vazduha i izloženost stanovništva zagađenom vazduhu	Obim razvoja saobraćajne infrastrukture usljed povećane izgrađenosti na planskom području nije velik, iako će neminovano imati negativne efekte na kvalitet vazduha. Takođe je moguće očekivati privremene negativne uticaje na kvalitet vazduha koje će uzrokovati sam proces izgradnje/postavljanja planiranih objekata, odnosno rad mehanizacije koja će biti korišćena prilikom izgradnje. Ovi uticaji su, međutim, ograničenog/lokalnog karaktera, a izloženost ljudi će biti manja. Može se očekivati i privremeno povećana emisije prašine, tokom izgradnje objekata, a s obzirom na karakter mogućih uticaja, ne očekuju se značajna pogoršanja kvaliteta vazduha, pogotovo u
Zemljište	Očekuju se značajne promjene stanja zemljišta koje je bilo pod antropogenim uticajem. Na predmetnoj lokaciji nisu vršena mjerenja kvaliteta zemljišta pa je nepoznato "nulto stanje". Pored toga, po prirodi planiranih intervencija i aktivnosti, očekuju se
Buka	Izuzev buke koja će se javiti pri radu građevinske mehanizacije i transporta građevinskog materijala tokom realizacije planiranih aktivnosti, ne očekuju se drugi značajniji izvori buke na planskom području.
Biodiverzitet, prirodne vrijednosti i kulturna dobra	Planske postavke dovešće do ugrožavanja biodiverziteta i trajnog gubljenja zelenog fonda, na prostoru koji je pod planiranim objektima. Najznačajnije u tom smislu su očuvanje što više površina pod postojećim zelenilom. Takođe, neophodno je zaštititi i biodiverzitet mora, koji može biti ugrožen enadekvatnim obradom otpadnih i atmosferskih voda prije upuštanja u recipijent. Veće negativne uticaje moguće je očekivati prilikom iskopa i nasipanja terena za potrebe izgradnje saobraćajnica, infrastrukture i objekata.
Zaštita predionih vrijednosti	U odnosu na postojeće stanje prostora obuhvata, koje se karakteriše kao pretežno izgrađeni predio sa očuvanim vrijednostima u srednjoj mjeri, može se reći da realizacija planiranih aktivnosti neće imati jak kumulativan efekat na prostor. Adekvatnom realizacijom planiranog, kao i funkcionisanjem u skladu sa propisima i definisanim preporukama i mjerama, za očekivati je da će biti kontrolisane i svedene na prihvatljiv
OIE i EE	Očekuju se pozitivni uticaji potencijalnog korišćenja obnovljivih izvora energije (OIE) i povećanja energetske efikasnosti (EE) objekata koji su planirani za izgradnju.
Zdravlje stanovništva	Doprinos zdravlju stanovništva ogleda se prvenstveno kroz implementaciju planskih mjera za evakuaciju otpadnih i atmosferskih voda sa tretmanom prije upuštanja u recipijent. To isto važi i za tretman čvrstog komunalnog otpada. Ovo će ostvariti pozitivne efekte, kao i sprovođenje definisanih mjera za zaštitu životne sredine. Takođe, pozitivan uticaj se može očekivati u odnosu na uređenje obalnog pojasa i omogućavanje boravka na uređenim kupalištima i šetalištu. Veći uticaj na lokalno stanovništvo se ne očekuje, imajući u vidu da je lokacija prvenstveno predviđena za razvoj turizma.
Zaštita od požara i nepogoda	Prevenција od požara se ostvaruje odgovarajućom prostornom organizacijom objekata i aktivnosti, adekvatnim sistemom za vodosnabdijevanje koje je preduslov za gašenje eventualanih požara, kao i obezbjeđenjem infrastrukture/prilaza za interventna
Ekonomski razvoj	Realizacija planskog rješenja će se reflektovati i na ekonomski razvoj lokalne zajednice. Realizacija ovog projekta će imati određene pozitivne ekonomske implikacije i mogućnost zapošljavanja u sektoru turizma, kao i u dujelu ugostiteljstva, usluga. One se ogledaju u stvaranju preduslova za porast atraktivnosti i kvalitetnije dostupnosti ovog područja i u mogućnosti turističke valorizacije prostora u određenom obimu, što će direktno i indirektno uticati na ekonomski razvoj.

VII MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (PREDVIĐENE U CILJU SPRIJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, DO KOJIH DOVODI REALIZACIJA PLANA.

Strateška procjena uticaja propisuje setove mjera zaštite životne sredine, po sektorima, zbog neminovne promjene sredine i karakterističnih parametara, tokom realizacije plana, pri čemu će neki od bitnih činilaca sredine iz postojećeg, prirodnog stanja, pod antropogenim uticajima, ili zatečenog, tzv. "nultog" stanja dobiti drugi oblik, strukturu, namjenu, kvalitet ili kvantitet, s ocjenom trajnog ili privremenog karaktera. Mijenjanje će u nekim sektorima životne sredine donijeti pozitivne promjene a u drugima negativne. To se najviše odnosi na resurse: zemljišta i vegetacije. I drugi prirodni činioci (slobodno zemljište, vazduh, podzemne vode, blizina riječnog toka....) biće pod jakim antropogenim uticajem, kako u toku izvođenja građevinskih radova, tako i u potpunoj realizaciji plana, funkcionisanja planiranog. U svim fazama razvijanja ovog prostora, kroz izradu projekata, građenja, kao i u funkcionisanju svakog dijela zahvata, potrebno je poštovanje mjera zaštite, kao recepture za tzv. princip "održivog razvoja", za očuvanje prirodnih resursa što je moguće više, odnosno, radi smanjenja degradacije i minimiziranja trajnih negativnih posljedica.

Pored procjene uticaja planskih rešenja na životnu sredinu i sagledavanja mogućih značajnih negativnih uticaja, cilj izrade Izveštaja o strateškoj procjeni uticaja predmetnog plana je i propisivanje odgovarajućih mjera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire (granice) definisane zakonskom regulativom, a vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru.

Koncepcija zaštite životne sredine u obuhvatu DUP-a zasniva se na usklađivanju potreba razvoja i očuvanja, odnosno zaštite resursa i prirodnih vrijednosti na održiv način, tako da se sadašnjim i narednim generacijama omogući zadovoljanje njihovih potreba i poboljšanje kvaliteta života. Korišćen je integralni pristup planiranju i zaštiti koji podrazumijeva integrisanje planskih mjera zaštite u sva sektorska planska rešenja, a doprinos predstavlja i posebno definisanje smjernica za zaštitu u okviru sektora – zaštita životne sredine. Strategija zaštite životne sredine u ovom Planu mora se zasnivati na načelima integralnosti i prevencije prilikom privođenja prostora namjeni i izgradnje novih objekata na osnovu procjene uticaja na životnu sredinu svih glavnih planskih rješenja, programa, projekata i aktivnosti za sprovođenje plana, naročito u odnosu na racionalnost korišćenja resursa, moguće ugrožavanje životne sredine i efektivnost sprovođenja mjera zaštite.

Zaštita i unapređenje životne sredine ostvariće se poboljšanjem njenog ukupnog kvaliteta, a posredno i njenih osnovnih elemenata: vazduha, vode, zemljišta i živog svijeta. Ovaj cilj ostvariće se sprovođenjem niza mjera različitog karaktera.

Važno je napomenuti da na planskom području nije dozvoljena izgradnja ili bilo kakva promjena u prostoru koja bi mogla da značajnije naruši postojeće stanje životne sredine. Planska koncepcija zasniva se na zaštiti i unapređenju kvaliteta životne sredine u planskom području primjenom mjera i pravila korišćenja prostora.

7.1. Opšte mjere zaštite

Prilikom implementacije Plana, odnosno prilikom njegove dalje razrade kroz urbanističku i projektno-tehničku dokumentaciju, obaveza je sprovođenja svih smjernica i mjera zaštite životne koje su definisane i eksplicitno navedene u Planu (posebno u delu koji se odnosi na zaštitu životne sredine) i SPU, kao i striktno poštovanje propozicija relevantne zakonske regulative za svaku pojedinačnu oblast razvoja;

- prije buduće izgradnje objekata potrebno je prostor opremiti svom potrebnom infrastrukturom kako bi se izbjegla oštećena i zagađenja osnovnih činilaca životne sredine;
- obaveza je investitora da se, prilikom izrade tehničke dokumentacije za sve planirane
- pojedinačne projekte koji po prirodi funkcionisanja mogu imati negativne implikacije na kvalitet životne sredine, obrati nadležnom organu za poslove zaštite životne sredine sa Zahtjevom o potrebi izrade uticaja na životnu sredinu u skladu sa propozicijama Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG”, br. 80/05) i Uredbom o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG”, br. 20/07);
- korišćenje prostora, izgradnja objekata, izvođenje radova, odnosno obavljanje tehnološkog procesa, može se vršiti pod uslovom da se ne izazovu trajna oštećenja, zagađivanje ili na drugi način degradiranje životne sredine.

7.1.1. Mjere ublažavanja uticaja na vazduh

Kvalitet vazduha na području plana nije značajnije ugrožen. Da bi se ostvarila planska koncepcija zaštite životne sredine neophodno je primeniti sledeća pravila i mjere zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha („Sl. list CG”, br. 25/10,40/11, 43/15):

- utvrđivanje graničnih vrijednosti emisija iz stacionarnih izvora i pokretnih izvora zagađivanja;
- utvrđivanje maksimalnih nacionalnih emisija za pojedine zagađujuće materije;
- postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- ostale mjere za sprečavanje i smanjenje zagađenja.

7.1.2. Mjere ublažavanja uticaja na vode

U zoni zahvata predviđa se prikupljanje svih fekalnih voda i njihovo odvođenje separatnim sistemom kanalizacije. Zbog toga je potrebno za svaki od postojećih ili planiranih objekata stvoriti uslove za priključivanje na zajedničku mrežu fekalne kanalizacije. Nastanak druge vrste otpadnih voda ili izlivanje istih u okolne vode se ne očekuje.

7.1.3. Mjere ublažavanja uticaja na zemljište

Prije početka izvođenja radova treba da bude definisan zahvat svakog gradilišta i uspostavljena organizacija. Lokalna uprava treba da odredi lokalnu deponiju za zemlju iz iskopa, zeleni otpad, i o tome donese rješenje za svakog korisnika. Takođe, lokalna uprava preko svojih izvršnih organa (komunalne policije) treba da kontroliše da je sve iz Rješenja/Odluke ispoštovano u smislu: mjesta i načina deponovanja, vremena deponovanja, kao i korištenja mehanizacije i tretiranja na lokaciji deponije.

U fazi izgradnje objekata, neophodno je izabrati mehanizaciju i transportna sredstva koja će minimalno uticati na degradaciju zemljišta. Dalje, nastali otpad, bez rasipanja, treba da bude odložen na predviđeno mjesto, uz adekvatno zbrinjavanje. Građevinsku mehanizaciju neophodno je redovno održavati, izvršiti odmah sanaciju eventualnih mjesta curenja, a u slučaju akcidenta hitno intervenisati u skladu sa planom mjera i aktivnosti u ovakvim slučajevima. Obzirom na adekvatna planska rješenja pitanja sakupljanja, odlaganja svih vrsta otpada spriječiće se, odnosno, ublažiti zagađivanje zemljišta. Neophodno je dati smjernice i preporuke za:

- Zaštita zemljišta od erozije podrazumijeva primjenu protiverozionih mjera, retenciono tehnički radovi; šumsko-tehnički radovi za pošumljavanje, intenzivnu njegu šuma,
- agrotehnički radovi-melioracije zemljišta, poboljšanje strukture zemljišta i td. Kombinacijom ovih mjera može se postići uspješno saniranje erozivnih procesa.

- Mjere zaštite od fertilnih sredstava koja se upotrebljavaju u poljoprivredi treba da se sprovode vršenjem kontrole i sastava sredstava uz smanjenje hemijskih i veću primjenu prirodnih fertilnih sredstava.
- Dodatne mjere zaštite zemljišta: zabranjena je seča stabala, žbunja, kidanja grana, ugrožavanje prizemne flore i uklanjanje organske prostirke humusa, kopanje i nošenje zemlje i drugog materijala ili bilo kakvo narušavanje integriteta zaštićenog prostora.

Zaštita zemljišta od generisanja otpada na lokaciji:

- dimenzionisanje i broj kontejnera, uz poštovanje ostalih, sanitarno-tehničkih kriterijuma datih propisima i standardima,
- za recikliranje otpada ili njegove pripreme za reciklažu,
- za evakuaciju otpada i način transporta,
- čvrsti otpad sakupljati samo na vodonepropusnim površinama.

7.1.4. Zaštita od buke

Za građevinska područja na području DUP-a određuju se najviši dopušteni nivoi buke u skladu sa pozitivnom zakonskom regulativom. Posebne mjere zaštite od buke određuju se za objekte koje se grade izvan građevinskog područja i objekte društvenih djelatnosti za javne funkcije. Buka štetna po zdravlje je svaki zvuk iznad granične vrijednosti koja se utvrđuje posebnim propisom, s obzirom na vrijeme i mjesto nastanka u sredini u kojoj ljudi borave.

Zaštita od buke obuhvata mjere koje se preduzimaju u cilju:

- sprječavanja ili smanjivanja štetnih uticaja buke na zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- utvrđivanja nivoa izloženosti buci u životnoj sredini na osnovu domaćih i međunarodno prihvaćenih standarda;
- prikupljanja podataka o nivou buke u životnoj sredini i obezbjeđivanja njihove dostupnosti javnosti;
- postizanja i očuvanja zadovoljavajućeg nivoa buke u životnoj sredini.

Zaštita od buke na lokaciji postiže se:

- uspostavljanjem sistema kontrole izvora buke;
- formiranja zvučne barijere (u vidu zelenih površina sa niskim i srednjim rastinja)

7.1.5. Mjere za ublažavanje uticaja na pejzaž

- Intervencije u prostoru treba što manje da narušavaju prirodne i ambijentalne karakteristike prostora, što će u najmanjoj mjeri dovesti do narušavanja vizuelnog identiteta. Lokacije gradnje objekata treba da budu ograđene materijalima i tehnikama koje neće uticati na izgled i vizure okolnog prirodnog predjela.
- Prilikom usklađivanja koristiti sve elemente tradicionalne primorske kuće, bitne za racionalno korišćenje zemljišta i stvaranje novih pejzaža i očuvanje starih, a sve u skladu sa Državnim smjernicama razvoja arhitektura
- Prije izrade projektne dokumentacije, uraditi analizu zelenila sa pejzažnom taksacijom;
- Uspostaviti optimalni odnos između izgrađenih i zelenih struktura.
- Pri gradnji turističkih objekata i infrastrukture, predložene masive i grupacije zelenila pažljivo inkorporirati u prostor, vodeći računa o maksimalnom očuvanju i uklapanju u nova urbanistička rješenja.
- Očuvati prirodnu morfologiju terena i karakteristične vizure.

- Na većim parkinzima sprovoditi mjere pejzažnog uređenja i oplemenjenja predmetne površine (npr. djelimično popločanje, više manjih pergolom natkrivenih površina, zasad adekvatnog zelenila,..), a sve u cilju ublažavanja negativnosti koje velika betonirana površina ima na ukupni pejzaž.

7.1.6. Mjere za ublažavanje uticaja na floru i faunu

Prilikom pejzažnog uređenja prostora treba voditi računa da budu zastupljene autohtone vrste uz očuvanje već prisutnih unijetih (egzotičnih i odomaćenih) vrsta. Neophodne su i redovne zakonom propisane administrativne mjere kontrole. Tokom izgradnje objekata treba preduzeti mjere za smanjenje buke kako bi se spriječili poremećaji aktivnosti životinja (reprodukcija, migriranje, gniježđenje i podizanja mladih, naročito kod ptica). Treba sprovesti mjere u cilju zaštite postojeće vegetacije u vidu presađivanja, kao i ozelenjavanja novih površina. U fazi korišćenja objekata treba preduzeti mjere za sprečavanje generisanje otpada, nehotično ili namjerno ubijanje životinja i uništavanje njihovih razvojnih oblika, nehotično ili namjerno uništavanje biljnih vrsta sječom, branjem i sl.

U cilju zaštite posebno vrijedne vegetacije (*Quercus ilex*, *Fraxinus ornus*, *Laurus nobilis*, i dr..) potrebno je dati tačne parametre regulacije prostora obzirom na normu tzv. podzemne građevinske linije koja može da obuhvati cijelu parcelu i tako oštetiti korjenski sistem naročito vegetacije.

7.1.7. Mjere ublažavanja uticaja na morski ekosistem

Ono što predstavlja potencijalnu prijetnju jeste ispuštanje procesirane vode i čvrste faze kanalizacionih otpadnih voda (nakon tretmana u kolektoru), pa je neophodno sve precizno dimenzionisati, kako bi se spriječio negativni uticaj po infralitoral ovoga područja. Posebnu pažnju posvetiti funkcionisanju postrojenja za prečišćavanje, kako ne bi došlo do kvarova koji mogu izazvati zagađenje. Nakon priključenja kompleksa na planiranu kanalizacionu mrežu ova potencijalna opasnost će u potpunosti biti isključena.

Posebnu pažnju posvetiti organizaciji gradilišta i mjestima odlaganja građevinskog otpada, kako bi se mogućnost obrušavanja i spiranja građevinskog šuta u more svela na minimum.

7.1.8. Mjere upravljanja otpadom

Prilikom planiranja i upravljanja čvrstim otpadom treba se rukovoditi principima definisanim u Zakonu o čvrstom otpadu iz („Sl. list CG br. 64/11 i 39/16) i Državnim planom upravljanja otpadom za period 2015-2020.

Probleme komunalnog i eventualno opasnog otpada riješavati u skladu sa zakonskim propisima, uz primjenu savremenih tehnologija sakupljanja, separacije, reciklaže i odlaganja. Sistem stroge kontrole odlaganja otpada uspostaviti od momenta stvaranja, sakupljanja, transporta, do konačnog odlaganja, jer je komunalni otpad najčešći uzrok povećane koncentracije polutanata neorganskog porijekla (olovo, kadmijum, hrom, nikl i dr.) i organskog porijekla (poliaromatskih ugljovodonika i polihlorovanih bifenila) u uzorcima zemljišta.

Građevinski otpad nastao prilikom aktivnosti na izgradnji objekata tretirati u skladu sa Pravilnikom o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada („Sl. list CG br. 50/12) koji je donijet na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG", 64/11 i 39/16);

Planer treba da zajedno sa preduzećem zaduženim za odvoženje komunalnog otpada, napravi plan rasporeda kontejnera sa tačnim upsustvom šta i kako može da se u njih odlaže, sa napomenom kako se odlaže zeleni otpad a kako građevinski, tzv. "inertni" otpad koji ne smije da ide na sanitarnu deponiju.

Nosilac projekta izgradnje, dogradnje, lokalno stanovništvo, ali i komunalna služba, dužni su:

- Da poštuju Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu, kao i podzakonska akta donesena na osnovu ovih zakona i Lokalni plan upravljanjan otpadom.
- Obezbijedi poseban prostor za smještanje kontejnera za otpad.
- Obezbijedi potrebne uslove i opremu za sakupljanje, razvrstavanje i privremeno čuvanje različitih otpadnih materija (komunalni i ambalažni otpad, organski ili procesni otpad, reciklabilni materijal, otpad od čišćenja separatora masti i ulja i dr.).
- Da sekundarne sirovine, opasan i drugi otpad, predaje licu sa kojim je zaključen ugovor, a koje ima odgovarajuću dozvolu za upravljanje otpadom (skladištenje, tretman, odlaganje i sl).

7.1.9. Mjere ublažavanja uticaja buke

U toku građenja objekata, koristiti tehnički ispravnu građevinsku mehanizaciju. Kod faznog izvođenja radova, zbog već izgrađenih objekata voditi računa o organizaciji gradilišta, korištenju građevinske mehanizacije, načinu izlaska na kolske saobraćajnice (bez zaprljanih točkova sa zemljom i blatom) i sa poštovanjem radnog vremena, tokom radnog dana, vikenda, državnih i vjerskih praznika, a u cilju principa mira i tišine na širem zahvatu, kao programa tzv. "održivog građenja".

U fazi korišćenja objekata, ne predlažu se dodatne mjere, osim onih koje su navedene u ranijim poglavljima i odnose se na regulaciju saobraćaja.

Obzirom da se radi o naselju domicilnog stanovništva i dijelom turističkom naselju, koje je karakteristično po niskom nivou buke od vozila, spoljnje muzike) duž trase saobraćajnica potrebno je obezbijediti standard da nivo buke ne prelazi 55 dB(A) u toku dana i 45 dB(A) u toku noći.

a)Pravilno planiranje namjere prostora, uključivanje mjera zaštite od buke u fazi projektovanja građevinskih objekata, ugradnja akustične izolacije u novim objektima, zadržavanje i unapređenje zelenog pojasa visoke vegetacije, ili živih ograda od pitosfora, duž saobraćajnica, itd.

b)U pogledu redovnog, funkcionisanja svih sadržaja unutar zahvata Plana, potrebno je poštovanje nivoa buke po zoniranju iz Odluke o akustičnim zonama Opštine Bar. Po ovoj odluci područje u zahvatu plana nalazi se u zoni 5. mješovite namjene, za koju su usvojene sljedeće granične vrijednosti:

Tabela 20. Granične vrijednosti buke

Granične vrijednosti buke	Nivo buke u decibelima (dB)
Dnevna buka – od 7 do 19 časova	60
Večernja buka – od 19 do 23 časa	60
Noćna buka – 23 do 7 časova	50

Mjere za zaštitu od buke su :

- Buka koja nastaje u zatvorenom prostoru ne smije na otvorenom prostoru preći propisane granične vrijednosti nivoa buke u određenoj akustičnoj zoni;
- U akustičnim zonama je zabranjeno prouzrokovati buku iznad propisanih graničnih vrijednosti za navedenu akustičnu zonu.
- U područjima razgraničenja akustičkih zona, nivo buke u svakoj akustičkoj zoni ne smije prelaziti najnižugraničnu vrijednost propisanu za zonu sa kojom se graniči.
- Upotreba elektroakustičkih i akustičkih uređaja na otvorenom i iz ugostiteljskih objekata dozvoljena je u periodu od 01. maja do 15.septembra, u vremenu od 09.00 do 01.00 časa, odnosno od 09.00 do 24.00 časa ako se objekat nalazi u stambenoj zgradi, a u ostalom periodu godine u vremenu od 09.00 do 23.00 časova, pod uslovom da ne prelazi propisane granične vrijednosti nivoa buke u određenoj akustičnoj zoni.
- Izuzetno, bez obzira na akustičku zonu i odgovarajuću graničnu vrijednost, buka koja potiče od građevinskih radova na otvorenom prostoru, za čije je izvođenje izdata dozvola nadležnog organa, može prekoračiti propisanu graničnu vrijednost za 5dB, u vremenu u kojem se u skladu sa zakonom mogu izvoditi građevinski radovi.

7.1.10. Posebne mjere zaštite životne sredine

- Pri daljoj izradi tehničke dokumentacije neophodno je geodetski snimiti stabla i inkorporirati ih u planirano rješenje,
- Uraditi kompletan pregled i popis dendroflora sa ocjenom zdravstvenog stanja i predlogom mjera revitalizacije,
- Izbor vrsta treba da bude uglavnom od autohtonih i odomaćenih vrsta, karakterističnih za ovo područje,
- Prilikom dalje izrade tehničke dokumentacije nije moguće smanjivati površine pod zelenilom,

Treba periodično obnavljati biljni fond autohtonim vrstama i vrstama koje su se uspješno adaptirale, bez ugrožavanja postojećih. Radi zaštite biljnog fonda, a u svrhu planiranja i projektovanja objekata, planom su date smjernice za očuvanje vegetacije. Međutim, radi nesmetanog sprovođenja istih neophodna je:

- Odrediti uže zone unutar Plana koje treba izuzeti od bilo kakve gradnje, odnosno, sačuvati ih od uticaja građenja, i to naročito za pojas zemljišta koje podleže plavljenju, a sve u cilju kontinuirane zaštite. Na ovaj način ne bi došlo do njenog fragmentisanja ili unuštenja tokom građevinskih radova.
- Planom su date mjere za zaštitu od požara; tih mjera se treba strogo držati tokom izrade projektne dokumentacije., a tokom ljeta, kada je veća vjerovatnoća pojave požara, potrebno je organizovati službu osmatranja.
- Za cijeli planski prostor neophodne su i redovne administrativne mjere (učesće ekološke inspekcije).

S obzirom da iskopom zemljanih radova može doći do devastacije prirodne vegetacije i staništa kopnene flore u neposrednom okruženju građevinskih radova, bitno je preduzeti sve neophodne mjere kontrolisanog iskopa i ograđivanja autohtonog zelenila predviđenog za očuvanje. Zemlju iz iskopa skladištiti na deponiju van gradilišta. Takođe, posebno isplanirati deponiju za odlaganje plodnog površinskog sloja zemljišta.

- Prilikom projektovanja i izgradnje pridržavati se Zakona o zaštiti od požara.

- Uređenje objekata pejzažne arhitekture prilagoditi prirodnom pejzažu uz maksimalnu upotrebu autohtonih biljnih vrsta i zadržavanje vitalnih i funkcionalnih grupacija zelenila.

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu predviđenih planskih rešenja može konstatovati da su pripremljenom dokumentacijom planirane mjere koje imaju za cilj zaštitu životne sredine, tako da su pored ostalog predviđena sledeća rešenja:

- Snabdijevanje vodom za piće i druge potrebe u dvije varijante, autonomno iz rezervoara na lokaciji i sa planiranog vodovodnog sistema šireg područja;
- Upotrebljene vode iz objekata prikupljaće se i odvoditi u prečistač na lokaciji, gdje će se nakon tretmana prečišćena voda koristiti kao tehnička voda. U drugoj fazi planirano je odvođenje upotrebljenih voda u planiranu javnu kanalizacionu mrežu, sa sistemom za prečišćavanje voda, ispuštanjem prečišćenih voda podvodnim ispustom i odlaganjem mulja iz procesa prečišćavanja na deponiju u skladu sa propisima;
- Za otpadne vode Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Službeni list CG“ br. 45/08), precizno je definisano koji kvalitet otpadnih voda mora da ima da se može nakon određenog tretmana ispuštati u prirodni recipijent ili javnu kanalizacionu mrežu.

Ostale mjere zaštite životne sredine:

- Svi objekti moraju biti snabdjeveni posudama za prikupljanje čvrstog otpada u okviru lokacije. Nosioc projekta je obavezan da sklopljenim ugovorom sa ovlašćenim preduzećem reguliše odnošenje otpada na za to predviđeno mjesto;
- Obaveza isporučioaca opreme, odnosno izvođača, prema nosiocu projekta kod izgradnje objekata je dostavljanje kompletne dokumentacije o izvedenom stanju, atesta za opremu, kao i izvještaja o ispitivanjima.

VIII PRIKAZ MOGUĆIH ZNAČAJNIJIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA

Obzirom na pozicioniranost prostora obuhvata planiranih aktivnosti tokom realizacije planskog rješenja, neće imati značajan uticaj na granično i prekogranično područje.

IX PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH RJEŠENJA

Kako kroz predmetni planski dokument nije razmotrano više varijanti prostorne organizacije i arhitektonskog oblikovanja prostora, što postojeće stanje u velikoj mjeri i ne dozvoljava, obrađivač ovog Izveštaja nije imao mogućnost ocijene više varijantnih rješenja. Naime, osim detaljne analize planiranih aktivnosti i razmatranja predloženog planskog rješenja, propisivanja mjera i preporuka, radni tim nije imalo osnov za evaluaciju i izbor najpovoljnijeg alternativnog rješenja. S tim u vezi, u ovoj fazi dokumenta, preporuka je da se index zauzetosti prostora svede na minimum uz strogo poštovanje kriterijuma struke i planiranje preostalog

neizgrađenog prostora. Takođe, preporuka je da se tokom realizacije budućeg planskog rješenja strogo vodi računa o poštovanju svih mjera propisanih, kako ovim Izveštajem, tako i samim planskim dokumentom.

X OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE, UKLJUČUJUĆI I ZDRAVLJE LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)

Uskladu sa lokacijom, koja je predmet Plana, monitoring po zakonskoj regulative za sadržaj strateške procjene uticaja na životnu sredinu, predviđa procjenu potrebe praćenja stanja životne sredine, po parametrima. Monitoring se organizuje po segmentima životne sredine.

10.1. Monitoring kvaliteta podzemnih i površinskih voda

Kontrolu kvaliteta otpadnih voda sprovesti kroz redovno uzorkovanje u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list CG" br. 45/08, 9/10, 26/12, 52/12 i 59/13). Dva puta godišnje, u sušnom i kišnom period, vršiti monitoring podzemnih voda. Ocjena kvaliteta podzemnih voda se vrši u skladu sa Uredbom o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda („Sl. list Crne Gore“ broj 2/07). U slučaju odstupanja od maksimalno dozvoljenih koncentracija zaustaviti rad postrojenja i otkloniti uzrok.

10.2. Monitoring kvaliteta zemljišta

Monitoring kvaliteta zemljišta treba sprovesti kontinuirano oko izvora zagađivača (industrijskih i proizvodnih pogona, trafostanica, pumpnih stanica). Dugotrajno unošenje zagađujućih materija u zemljište može dovesti do smanjenja njegovog puferskog kapaciteta što kao posljedicu može imati trajnu kontaminaciju zemljišta i podzemnih voda. Monitoring kvaliteta zemljišta pratiti u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje (Sl. list RCG br. 18/97).

10.3. Monitoring kvaliteta vazduha

Monitoring kvaliteta vazduha, mora da bude uspostavljen u skladu sa Evropskom direktivom o procjeni i upravljanju kvalitetom ambijentnog vazduha (96/62/ES). Obzirom da neće biti nikakvih aktivnih emisija zagađujućih materija u vazduh, osim privremenog uticaja tokom realizacije planiranih aktivnosti, to je predviđen minimalan monitoring. I takav, mora da bude usklađen sa zakonom, pa je potrebno pratiti zakonom propisane indikatore (emisijske koncentracije). Vrijednosti pratiti u odnosu na: Zakon o kvalitetu vazduha ("Službeni list Crne Gore", br. 025/10 od 05.05.2010, 040/11 od 08.08.2011, 043/15 od 31.07.2015) Monitoring treba vršiti povremeno, a za slučaj utvrđivanja povećanih vrijednosti, treba preduzeti mjere minimiziranja i otklanjanja izvora povećanih emisija.

10.4. Monitoring nivoa buke

Monitoring nivoa buke treba sprovesti periodično, sa većim brojem kontrolisanja buke u toku izgradnje i realizacije sadržaja. Monitoring intenziteta buke pratiti u odnosu na: Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini (Sl. list CG br. 28/11, 28/12, 01/14) i Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke (Sl. list CG br. 60/11)

10.5. Monitoring upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom treba da bude u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 64/11 od 29.12.2011). Kontrolisanje upravljanja treba sprovoditi kontinuirano. Planeri definišu lokacije za lokalne kontejnere a monitoringom se kontroliše dinamika pražnjenja i odnošenja otpada, kao i krajnja dispozicija ili reciklaža. Operativnost pražnjenja i odnošenja otpada treba da obavlja preduzeće ovlašćeno za takav posao (sada je to "Čistoća" A.D). Monitoring treba da provodi komunalna policija.

10.6. Monitoring za stanje biodiverziteta

Zaštita životne sredine podrazumijeva trajnu zaštitu prirodnih i stvorenih vrijednosti, u cilju održavanja i poboljšanja kvaliteta životne sredine, dijela teritorije na kojoj se planira izvođenje radova i šireg okruženja. Uslove za zaštitu u životne sredine treba ispuniti na tri nivoa: u fazi planiranja i projektovanja, u fazi izgradnje i u fazi korišćenja.

Posebnu ulogu u sprovođenju trajnog monitoringa u prostoru, kako u vrijeme izvođenja radova tako i kasnije, u toku eksploatacije. Svaka aktivnost u prostoru treba da, u okviru planiranih djelatnosti ove faze, ima svoje konkretne programe za praćenje i korekciju kvaliteta životne sredine, jer je neophodno da ovi programi počnu da se realizuju već u toku izrade investiciono-tehničke dokumentacije i izvođenja planiranih radova. Treba naglasiti, da je za uspješno rešavanje zaštite životne sredine, jedan od važnih zadataka uspješno rešavanje zaštite u radnoj sredini tokom realizacije planiranih radova.

10.7. Monitoring morskog ekosistema i kvaliteta vode

Prporuka je vršiti monitoring morskog ekosistema i kvaliteta vode, naročito tokom izgradnje objekata, kako bi se pratile posledice mogućeg zagađenja, a koje nisu trajnog karaktera. Naročito je značajno praćenje zaštićene vrste - školjka prstac (*Lithophaga lithophaga*) i *Posedonia oceanica*, kao i podvodnih pećina u obalnom moru.

XI. ZAKLJUČCI

U toku pripreme nacrtu DUP-a „Veliki pijesak“ i ove Strateške procjene uticaja na životnu sredinu, na osnovu izvedene procjene i analize poznatih faktora značajnih za uticaj na životnu sredinu predloženog koncepta novoplaniranih sadržaja/objekata, konstatuje se da će predloženi projekat izazvati određeni nivo negativnih uticaja na životnu sredinu, naročito na zemljište, pejzaž i postojeću vegetaciju/biodiverzitet, kako zbog planiranja novih sadržaja i izgradnje objekata, tako i zbog njihovog kasnijeg funkcionisanja. radi čega će se planiranim konceptom njihove prostorne distribucije datim u Planu. Adekvatnim efikasnim projektovanjem i pravilnim korišćavanjem moguće je smanjiti i/ili eliminisati negativni uticaji na životnu sredinu na manji, prihvatljiviji nivo. Za smanjenje i eliminisanje negativnih uticaja na životnu sredinu od obavljanja svih predloženih aktivnosti moraju se primjenjivati propisane mjere zaštite životne sredine, monitoring i inspeksijska kontrola.

XII.REZIME

Pravni osnov

Pravni osnov za izradu Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar je Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list RCG br. 80/05 i Sl. list CG, br. 73/10, 40/11, 59/11 i 52/16) i Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata (Sl. list CG br. 64/17 i 44/18).

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu se radi na osnovu čl. 3 Odluke o izradi Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar i Programskog zadatka za izradu strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Državnu studiju lokacije.

Obrađivač Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar je „ENTASIS“ d.o.o. Podgorica.

Planski osnov

Važeća planska dokumentacija višeg reda koja se odnosi na zahvat Detaljnog urbanističkog plana je:

- Prostorni plan posebne namjene za Obalno područje Crne Gore ("Službeni list CG", broj 56/18)
- Prostorno urbanistički plan Opštine Bar ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 52/18).

Metodologija i proces izrade Stratešku procjenu uticaja

Paralelno sa izradom Detaljnog urbanističkog plana "Veliki pijesak", opština Bar radi se i Strateška procjena uticaja DUP-a. Cilj ovog dokumenta je da ukaže na ključne segmente životne sredine koji mogu biti ugroženi realizacijom plana, tj. da se definišu najznačajniji uticaji na životnu sredinu, te mjere za smanjenje utvrđenih negativnih uticaja.

Ključna ograničenja za projektovanje u zahvatu predmetnog plana identifikovana su kroz Stratešku procjenu uticaja DUP-a.

Opis predloženog koncepta

Planirana namjena površina usklađena je sa namjenom površina i režimom korišćenja datim PPPN-om Obalno područje i PUP-om Bar. Prostor zahvata DUP-a "Veliki Pijesak" je u skladu sa planovima višeg reda, označen kao prostor "mješovite namjene".

Mješovite namjene su površine namjenjene za izgradnju objekata za stanovanje i za druge namjene koje ne predstavljaju značajnu smetnju stanovanju od kojih nijedna nije preovlađujuća.

Na površinama mješovite namjene, mogu se graditi: stambeni objekti; objekti koje ne ometaju stanovanje, a koje služe za opsluživanje područja; trgovina, objekti za upravu, kulturu, školstvo, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, sport i rekreaciju, vjerski objekti i ostali objekti društvenih djelatnosti koji služe potrebama stanovnika područja obuhvaćenog planom; ugostiteljski objekti i objekti za smještaj turista; privredni objekti – manji proizvodni pogoni, skladišta, stovarišta, koji ne predstavljaju bitnu smetnju pretežnoj namjeni; objekti komunalnih servisa, servisi, benzinske pumpe, komunalne i saobraćajne djelatnosti koji služe potrebama stanovnika područja.

Površina za mješovite namjene je preovladajuća. Pored ove površine, predlažu se i površine saobraćajne infrastrukture, površine za pejzažno uređenje javne namjene, površine za vjerske objekte i površine površinskih voda, tj. potoka i njegove regulacije.

U skladu sa smjernicama Prostorno urbanističkog plana Opštine Bar, pravila gradnje i oblikovanja za površine za mješovite namjene su:

- najmanja i najveća dozvoljena širina uličnog fronta za urbanističke parcele su 8,0m i 16,0m
- najmanja i najveća dozvoljena površina urbanističke parcele su 300m² i 1000m²
- odnos građevinske prema regulacionoj liniji po pravilu je za izgrađene zone kao kod većine izgrađenih objekata, a za neizgrađene zone minimum 5,0m
- najmanja i najveća dozvoljena visina objekata su 8,0m i 16,0m
- najmanja i najveća dozvoljena spratnost objekata su P+1 i P+3+Pk
- maksimalni indeks zauzetosti 0,5
- maksimalni indeks izgrađenosti 3,0.

Planske intervencije u zahvatu DUP-a "Veliki Pijesak" u skladu sa konceptom plana i smjernicama tj. pravilima gradnje i oblikovanja za površine za mješovite namjene, bi se odnosile na rekonstrukciju sa nadgradnjom i dogradnjom i novom izgradnjom objekata.

Opis postojećeg stanja životne sredine

U okviru ovog dijela dokumenta dat je detaljniji opis karakteristika životne sredine na osnovu raspoloživih podataka za Tivat te i iz Informacija Agencije za zaštitu prirode i životne sredine o stanju životne sredine u Crnoj Gori.

Opšti i posebni ciljevi strateške procjene uticaja

Opšti ciljevi strateške procjene definisani su na osnovu zahtjeva i ciljeva u pogledu zaštite životne sredine u drugim planovima i programima, kao i ciljeva zaštite životne sredine utvrđenih na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Posebni ciljevi zaštite životne sredine planskog područja utvrđeni se na osnovu analize postojećeg stanja životne sredine i značajnih pitanja, problema, ograničenja i potencijala planskog područja, kao i prioriteta za rješavanje ekoloških problema, a u skladu su sa opštim ciljevima i načelima zaštite životne sredine.

Prostor zahvata DUP-a "Veliki Pijesak" predstavlja jedan od dva najznačajnija turistička resursa Opštine Bar.

Urbanistički parametri zahvata DUP-a "Veliki Pijesak":

- Površina zahvata DUP-a	50.79 ha
- Površina planske Zone A	30.95 ha
- Površina planske Zone B	19.84 ha
- Površina za mješovite namjene	37.05 ha
- Površine saobraćajne infrastrukture (koridori saobraćajnica, primarne saobraćajnice, sabirne saobraćajnice i prilazi)	10.37 ha
- Površine za pejzažno uređenje javne namjene	2.87 ha
- Površine za vjerske objekte	0.16 ha
- Površine površinskih voda (potok)	0.34 ha

Opis mogućih značajnijih uticaja na životnu sredinu

U odnosu na postojeće stanje prostora obuhvata, koje se karakteriše kao preizgrađeni prostor i predio sa izmjenjenim vrijednostima, za očekivati je da će dalja realizacija planiranih aktivnosti doprinjeti već povećanju kumulativnih efekata na predmetni prostor. Dodatna gradnja, zauzimanje preostalih slobodnih površina, dovšće do mogućeg inteziviranja kumulativnih uticaja Adekvatnom realizacijom novoplaniranog, kao i kontrolisanim funkcionisanjem u skladu sa propisima i definisanim preporukama i mjerama zaštite, može se očekivati je da će neki od kumulativnih i sinergijskih uticaja biti svedeni na prihvatljiv minimalan nivo. U tu svrhu preporuka je da se povećanje spratnosti i kapaciteta planiranih objekata zadrži na nivou trenutno max prisutnih.

Ljudsko zdravlje i kvalitet života

U skladu sa lokacijom, koja je predmet DUP-a, monitoring po zakonskoj regulativi za sadržaj Strateške procjene uticaja na životnu sredinu, predviđa procjenu potrebe praćenja stanja životne sredine, po parametrima. Monitoring se organizuje po sektorima životne sredine.

Doprinos zdravlju stanovništva ogleda se prvenstveno kroz implementaciju planskih mjera za evakuaciju otpadnih i atmosferskih voda sa tretmanom prije upuštanja u recipijent. To isto važi i za tretman čvrstog komunalnog otpada. Ovo će ostvariti pozitivne efekte, kao i sprovođenje definisanih mjera za zaštitu životne sredine. Takođe, pozitivan uticaj se može očekivati u odnosu na uređenje obalnog pojasa i omogućavanje boravka na uređenim kupalištima i šetalištu. Veći uticaj na lokalno stanovništvo se ne očekuje, imajući u vidu da je loakcija prvenstveno predviđena za turizam.

Mjere za ublažavanje uticaja i monitoring

U ISPU na životnu sredinu za DUP-a "Veliki Pijesak" date su mjere za uklanjanje i ublažavanje uticaja koje treba sprovesti u toku planiranja, projektovanja i izgradnje objekata. Predložen je i monitoring za određene komponentne životne sredine.